

Цёплыя вёгары... ... ды халодныя ранкі

Ziemowit Fedeci

Цёплыя вёгары...

czyli co śpiewano
w Feliksowie

*ды Халодныя
ранкі...*

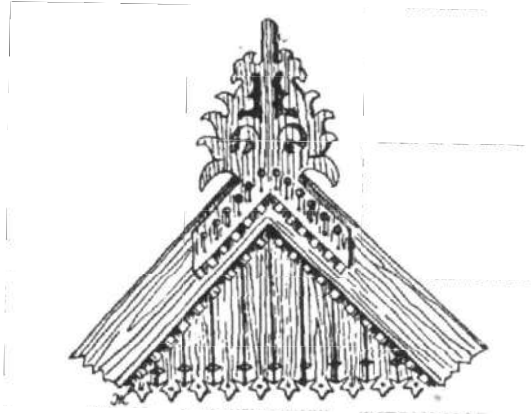
ФЕСТИВАЛЬ ПЕСЕННАГА ФАЛЬКЛОРУ
ПАМЯЦІ ЗЕМАВІТА ФЯДЭЦКАГА

ФЕЛІКСАВА

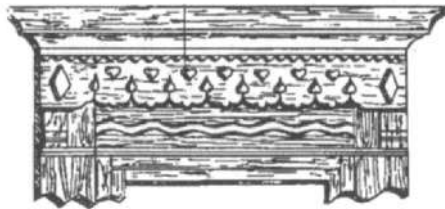
наша
СЛОВА

*Цёплыя вечары...
ды халодныя ранкі*

**Першы фестываль песеннага фальклору
памяці Земавіта Фядэцкага**

**г. Ліда
2017 г.**

"Цёплыя вечары... ды халодныя ранкі. Першы фестываль песеннага фальклору памяці Земавіта Фядэцкага". Выдавецкі дом Грамадскага аб'яднання "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны". Ліда., 2017. 88 с. На беларускай мове.

У кнігу ўвайшлі: справаздача з Першага фестывалю-конкурсу памяці Земавіта Фядэцкага "Цёплыя вечары... ды халодныя ранкі" і кірылічная частка зборніка Земавіта Фядэцкага "Цёплыя вечарыды халодныя ранкі, czyli co spiewano w Fieliksowie" (1992). Правапіс зборніка захаваны. Скарыстаны аўтэнтычныя застаўкі.

Тэкст Ганны Некраш.
Фота Юрыя Матуйзы.
Рэдактар С. Суднік.

Песні Атлантыды

Дзейныя асобы:

Малады Земавіт Фядэцкі.

Яго маці Марыя Фядэцкая.

Гучыць песня “Цёплыя вечары, ды халодныя ранкі”. На сцэну выходзіць малады Земавіт Фядэцкі.

Земавіт: А, Божа ж мой, як прыгожа спяваюць. Якая песня, якая паэзія. Ніводнага лішняга слова, ніводнага лішняга гуку. Стаяў бы і слухаў, слухаў. Сам бы падцягнуў, каб не баяўся парушыць гармонію. А мова, якая мова! Дзе вы пачуеце такую мову, так прыдатную да песні. Ні ў Польшчы, ні ў Германіі, мо сама каралева оперы - італьянская мова ці зраўняецца з нашай. Гэта ж, каб пачуць калі тую беларускую оперу, ды што там опера, пачуць бы вось гэтыя песні з вялікай сцэны, лепш за оперу будзе...

Марыя: Зёмак, а Зёмак! Дзе ты забавіўся? Ужо вечар, халадком цягне. Ідзі ў хату, каб не прастудзіўся.

Земавіт: Што вы, мама, чуеце, што ў песні спяваюць: гэта ранкі ў нас халодныя, а вечары то цёплыя. Паслухайце, якія песні, якая прыгажосць. А вакол вайна. Ці перажывуць гэтыя песні вайну, ці перажывуць людзі, ці не пойдзе ўсё туг адной ночы агнём. Ці не знікне ўсё: і людзі, і песні, як знікла некалі Атлантыда. Вось, каб знайшоўся хто, ды запісаў усё гэта, ды схаваў, ды перахаваў ліхую гадзіну, то і не прапала б, то і засталася б для будучыні.

Марыя: А мой ты сыночак! То каму ж гэта зрабіць, як не табе. Ты тут вырас, ты мову беларускую ведаеш, мо, лепей за саміх сялян,

бо ты ж адукаваны. Колькі ты гэтых песень сам пераспяваў з феліксаўскімі дзяўчатамі і хлопцамі! Ты ж і музыцы вучыўся, то зможаш і мелодыю запісаць. Не адкладвай, бярыся!

Земавіт: Так, бяруся. Рана нам яшчэ быць Атлантыдай. Мы пабудзем яшчэ Беларуссю, з нашымі песнямі, з нашаю мовай, з нашай светлай будучыняй.

Будуць у нас цёплыя вечары.

Будуць і халодныя ранкі.

Але будзе і ясны, светлы дзень!

Гэтая сцэнка аўтарства Станіслава Судніка ў пранікнённым выкананні акцёраў народнага тэатра “Бераг” з Міноятаў сталася пралогам да новага фестывалю-конкурсу, які быў заснаваны на Лідчыне 24 верасня 2017 года.

Трэба сказаць, што ўсе мерапрыемствы традыцыйнай культуры, што ладзяцца на Лідчыне, праходзяць вельмі душэўна і шчыра. Не выключэнне і гэты адкрыты рэгіянальны фестываль песеннага фальклору памяці Земавіта Фядэцкага “Цёплыя вечары... ды халодныя ранкі...”, які прайшоў у філіяле “Мажэйкаўскі Дом культуры” ДУ “Лідскі раённы цэнтр культуры і народнай творчасці”.

Земавіт Фядэцкі нарадзіўся 22 жніўня ў 1923 у маёнтку Лебыда, непадалёк Маажэйкава. У цяжкія часіны вайны жыў у вёсцы Феліксава, у сям’і свайго сябра Ёладзіміра Мальца. Ён працаваў з ім у полі, дапамагаў будаваць новую хату, хадзіў на вячоркі, на вяселлі, на талокі, на хрысціны і на хаўтуры, дужаўся з хлопцамі на ігрышчах, танцаваў з паненкамі на вечарынах, а потым запісваў песні феліксаўскіх сялян, не ведаючы, ці будзе з гэтага запісу нейкі спажытак і ці здолее ў будучым надрукаваць свой зборнік. Запісваў у шшытак, зроблены з бланкаў Таварыства беларускай школы, якія засталіся ў вёсках з часоў змагання за школы на роднай мове, што ішло тут не адзін год. Запісваў на бланках, бо іншай паперы проста не было. Бланкі ж ацалелі таму, што друкаваліся на таўставагай паперы, якая не вельмі ішла на самакруткі.

Зборнік гэтых песень пад назвай “Цёплыя вечарыды халодныя ранкі, czyli co spiewano w Fieliksowie” выйшаў 1992 годзе і дайшоў да Новай Зеландыі, а ў Італіі яго назвалі “Песні Атлантыды”.

Рэпертуар удзельнікаў самы разнастайны: вясельныя, зажыначныя, дажыначныя, вялікодныя, калядныя. Удзельнікі дарослай катэ-

Вядоўцы: Андрэй Колышка і Тамара Зенюкевіч

***Пралог. Уздзельнікі народнага тэатра “Бераг”
Святлана і Данііл Чайко філіяла “Мінойтаўскі цэнтр
культуры і вольнага часу”***

*Кіраўнік народнага ансамбля бытавых інструментаў
“Каханачка” філіяла “Мажэйкаўскі дом культуры”
Людміла Масевіч*

Алеся Ярунічава - культурганізатар філіяла “Ёдкаўскі дом культуры”, пераможца фествалю-конкурсу

Святлана Іосіфаўна Баброўская, вёска Мінойты

Инэса Георгіеўна Парфенчык, філіял “Бердаўскі цэнтр культуры і вольнага часу”

Фальклорны гурт “Талер” Аддзела рамёстваў і традыцыйнай культуры

***Наталля Мікалаеўна Шчалканогавя - кіраўнік
фальклорнага гурта “Талер” АДДЗЕЛА рамёстваў і
традыцыйнай культуры***

***Народны ансамбль бытавых інструментаў
“Каханачка” філіяла “Мажэйкаўскі дом культуры”***

*Яніна Браніславаўна Буткевіч, вёска Белявічы
Крупаўскага сельсавета*

Алена Міхайлаўна Біцэль, аграгарадок Беліца

Яніна Іванаўна Руцкая, аграгарадок Крупава

Станіслава Іванаўна Грабліс, аграгарадок Дзітва

Фальклорны гурт “Ваверэск” філіяла “Ваверскі дом культуры”

Агульны здымак усіх удзельнікаў і арганізатараў фестывалю-конкурсу

горы выконвалі песні са зборніка Земавіта Фядэцкага, а вось носьбіты выконвалі песні, якія спявалі ў маладосці і пачутыя яшчэ ад сваіх матуль і бабуль. Сталі пераможцамі ў сваёй катэгорыі носьбіты самага шанюўнага ўзросту: Яніна Браніславаўна Буткевіч (87 год) з вёскі Белевічы - лаўрэат III ступені, Яніна Іванаўна Руцкая з аграгарадка Крупава (89 год) - лаўрэат II ступені, Станіслава Іванаўна Грабліс з аграгарадка Дзівта (78 год) - лаўрэат I ступені, а таксама лаўрэатам I ступені стаў фальклорны гурт "Вавярэск" з Ваверскага Дома культуры.

У дарослай катэгорыі лаўрэатам III ступені сталі гаспадары - ансамбль бытавых інструментаў "Каханачка" з Мажэйкава, лаўрэатам II ступені - фальклорны гурт "Талер" аддзела рамёстваў і традыцыйнай культуры, лаўрэатам I ступені стала Алеся Ярунічава з аграгарадка Ёдкі, Алеся яшчэ атрымала і прыз глядацкіх сімпатый.

І не менш бліскуча вялі фестываль акторка Лідскага народнага тэатра Тамара Зенюкевіч і кіраўнік гурта "Гудскі гармонік" Андрэй Кольшка.

Трэба адзначыць, што ні адзін мастацкі калектыў, хто выконвае народныя песні ў апрацоўцы ці пад сучасны акампанемент на фестываль дапушчаны не быў.

Напрыканцы хочацца сказаць, што ў прадмове да зборніка песень Земавіт Фядэцкі пісаў: *"Я і сам буду заглядваць у свой зборнік, услухоўвацца ў словы і ноты, каб яшчэ раз убачыць Беларусь, каторую я пакахаў з маленства, гэтую цудоўную старонку, сумную і вясёлую, што грае і пяе быццам яе нехта гукамі апырскаў"*.

Трэба дадаць і наступнае: Земавіт Фядэцкі памёр 8 студзеня 2009 года, а ўжо ўсяго праз 8 гадоў, сёлета ў 2017 годзе быў заснаваны фестываль ягонай памяці. Такое адбываецца з нямногімі вялікімі. (Скажам, першы фестываль памяці У. Высоцкага прайшоў у Беларусі праз 35 гадоў пасля смерці). Для гэтага трэба мець вялікія заслугі або перад мастацтвам ці культурай, або перад народам. Маленькая кніжачка з сабранымі песнямі адной вёскі наўрад бы ці заважыла на такую вялікую заслугу перад культурай. Значыць, тут асноўная заслуга перад народам, перад грамадствам, перад тымі людзьмі, якія тут жылі некалі і жывуць цяпер.

Некалі на ровары маладога паніча Зёмака Фядэцкага навучылася ездзіць моладзь некалькіх навакольных вёсак. І гэта таксама памяталі ўсе, пакуль жылі. Земавіт Фядэцкі хаваў рукапіс гэтых песень амаль 50 гадоў у ваенны час, у час працы ў амбасадзе Польшчы ў Маскве, потым на розных кватэрах у Варшаве, як быццам не было нічога больш каштоўнага, што варта было б хаваць ці вазіць з сабою

і праз вайну, і праз паваенную разруху, і праз варшаўскі побыт, такі далёкі ад страчанай, як падавалася, навек Беларусі, у якую ён і прыехаць ужо не спадзяваўся. За ўсім гэтым відна вялікая любоў Земавіта Фядэцкага да радзімы, і радзіма адказала яму такой жа любоўю, як ува ўсіх добрых людзей быць павінна.

Вялікі дзякуй спонсарам мерапрыемства: Дому гандлю, асабіста кіраўніку - Валерыю Генрыхавічу Касяку, лідскаму хлеба-заводу-кіраўнік Лявон Лявонавіч Кулік і ЛРСУП "Мажэйкава" - кіраўнік Роўба Пётр Феліксавіч. У куточках фестывальных банераў сціпла прымясціўся лагатып газеты "Наша слова". Гэта значыць, што і газета спрычынілася да падрыхтоўкі фестывалю.

Наш фестываль стаў доказам любові кожнага ўдзельніка да народнай песні, да сваёй маленькай радзімы, да Бацькаўшчыны, доказам таго, што мы пачалі вучыцца памятаць сваіх продкаў і іхнія заслугі перад краінай і народам.

Ганна Некраш,
вядучы метадыст ДУ
"Лідскі раённы цэнтр культуры і
народнай творчасці".

Беларускія
народныя песьні
Лідзкага павету

савраў
Земовіт Фэдэцкі
у 1942-1943 г.

Пеські запісаны пераване-
на, у вёсцы Фэліксва, воласць
Скрыбаўцы, раён Жалудак

У Управу Т-ва Беларускае Школы

У м.

Вуліца

Грамадзяне (вёскі, места, мястэчка)

Воласьці

Павету

Пошта

ЗАЯВА

Мы, ніжэйпадпісаныя, просім Управу залчыць нас у сабры Т-ва Беларускае Школы, выдаць нам саброўскія білеты і залажыць Гурток Т-ва Беларускае Школы у вёсцы

Часовым кіраўніком Гуртка просім назначыць грамадзяніна (імя і прозьвішча)

Сядзіба Гуртка будзе мясьціца ў хаце грамадзяніна

Пры гэтым абавязваемся выконваць усе выкараньні статуту, пастановы агульнага сходу і Управы.

Зьмест § 12 статуту нам вядомы.

№	ПРОЗЬВІШЧА І ІМЯ	Уласнаручныя подпісы	Прафэсія	Век (века і паказаньні ў годзе)	Назоў вёскі або адрас

Пану Школьнаму Інспэктару

У месяце

Паўнамоцніка жыхароў вёскі

воласьці павету

(імя і прозьвішча)

ЗАЯВА

У зьвязку з распараджэньнем Міністра Рэлігійных Спраў і Публічнае Асьветы ад 7.І. 1925 г. у справе школьнага ўстаў ад 31.VII. 1926 году и, ніжэйпадпісаныя паўнамоцнікі сьпісана вёскі гэтым перасілаю „.....“ штук дэкларацыю на „.....“ дзяцей у справе Беларускае выкладовае мовы ў школе ў вёсцы

Ад грамадзян вёскі

№	ІМЯ І ПРОЗЬВІШЧА БАЦЬКІ, МАТКІ ЦІ АПІЯКУНА	ІМІНЫ ДЗЯЦЕЙ, ПАДАНЫХ У ДЭКЛАРАЦЫЯХ
1		
2		
3		
4		
5		
6		

Прадмова

"Ці жонка звонка? Ці дзеткі гудуць?" - пытаў у нашай ваколіцы сусед суседа і не дагадваўся нават, што гэтым пытаньнем перакладвае прозу штодзённага жыцця на музыку. Калі ў хаце згук ды зык, калі сыздалі чуць, як усё там пяе - значыцца справы ідуць на добры лад.

А каля гэтай самай хаты сядзелі вясной на чарэшні салаўі і жартавалі па-беларуску, хаця ім здавалася, што яны пяюць:

- Паскроб, паскроб!
- Дзе, дзе, дзе?
- Ту, ту, ту!
- Дзе, дзе, дзе?
- Ту, ту, ту!
- Ць, ць, ць...
- А-а...

Ды не толькі жывыя творы гаварылі на нашай каханай Беларусі. Стыхіі таксама. Беларуская вада часам сьмяецца, часам плача, нешта шэпча, а часам маўчыць. Гэта таксама гук. "А ў Бэтлеем ціхая вада..." - пяюць Палешукі ў Калядны Вечар. Словы калядкі вельмі спадабаліся нашаму паэту Канстантаму Ільдэфонсу Галчынскаму. Ён запытаў мяне: "Слухай, Земак, ці магу я ўзяць гэтае ў свае вершы?". "Бяры", - адказаў я. - Беларусы людзі добрыя. Не шкадавалі песьняў Міцкевічу, і табе не пашкадуюць". Такім спосабам беларуская "ціхая вада" трапіла ў паэму Галчынскага "Ніобэ".

Як не кінь, сьпеў і мова не жывуць на Беларусі паасобна. Яны заўсёды разам.

У цяжкія часіны вайны я жыў некалькі год у Фэліксаве, у самы майго сябры Ёладзіміра Мальца. Я працаваў зь ім у полі, памагаў

будаваць новую хату, хадзіў на вечаркі, на вясельля, на талокі, на хрысьціны і на хаўтуры, дужаўся з хлопцамі на ігрышчах, танцаваў з паненкамі на вечарынах - а потым запісваў у сшытак фэліксоеўскія песьні.

Зразумела, я не ведаў, ці будзе з гэтага калісьці нейкі спажытак і ці здалею ў будучыні выдрукаваць свой зборнік. Аднак ужо тады мне хацелася дасягнуць нешта іншае ад звычайных этнаграфічных запісак. Я імкнуўся намаляваць музычны партрэт аднае вёскі, паказаць сваеаблічную "сьпеўную бібліятэку", з каторай штодзень карысталі жыхары Фэліксава. Міхал Фэдэроўскі ў прадмове да свае помніковае працы "Lud bialoruski" напісаў:

"Tom jeden przypisac przyszlej inteligencji bialoruskiej. Sa to skarby naszych ojcow, dziedzitwo to przebogate, i skazki, i piesni, i baje dziadow przzemilych. W proch byly one wdeptane, jako ziarna zlote, ja je dobylem, a w posiejcie, aby wasze przyszle pokolenia plon obfity zebraly".

Я надта добра ведаю, што я звычайны аматар, але беларуская песьня мне таксама дарагая і блізкая, як і вялікаму вучонаму. І калі мне ўдалося ўратаваць ад забыцьця хоць горстачку таго скарбу, гэта будзе для мяне ўзнагародай. Я склаў фэліксоеўскія песьні найлепш як толькі ўмеў і цяпер аддаю іх у рукі чытачоў. Як кажуць - грэх у мех, а ратунак наверх. Даруйце аўтару ўсе яго памылкі. Гэта кніга - для людзей і для мяне самога. Я хачу верыць, што чорнае трупяхлё зьдзеку перастане ўрэшце нішчыць жывое цела беларускае мовы і што новае пакаленьне зачне больш, чым раней цікавіцца песьнямі свае бацькаўшчыны. І можа пойдзе на пошукі слаўнага сяла Фэліксава. Вось кірунак - Лідчына, каля Жалудка.

Я і сам буду заглядваць у свой зборнік, услухоўвацца ў словы і ноты, каб яшчэ раз убачыць Беларусь, каторую я пакахаў з маленства, гэту цудоўную старонку, сумную і вясёлую, што зьзяе, грае і пяе быццам яе нехта гукамі апыскаў.

Земовіт Фэдэцкі.

1. Цёплыя вечары...

(Любоўная - ад Уладзіміра Мальца, 31 год)

Ці-плы-я ве-ча-ры ды ха-лод-
-ны-я ран-кі за-ба-віў-се за мя-
-лю-ба-ю Ні сха-дзіў да ка-хан-кі

Цёплыя вечары
Ды халодныя ранкі.
Забавіўся за нялюбаю,
Ні схадзіў да каханкі.*

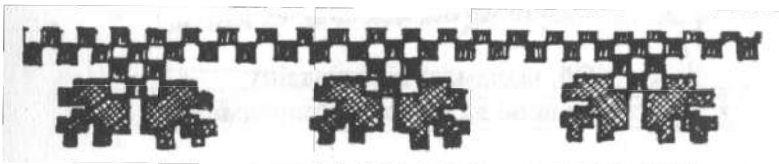
- Скажы, міла, праўду,
Што дала за прынаду?
Ці ты мне верне любіш,
Ці на якую здраду?

- Ой, я цібе люблю -
Сам Бог тое знае.
Бадай таму ды ліха стала.
Хто з табой нас разлучае.

Разлуч яму, Божа,
Душу із целаю,
Бо хто-ж гэтак разлучае
З маладым кавалерам?

Пабі яго, Божа,
Усё цела на раны.
Бо хто-ж гэтак разлучае
Каханья пары?

* Кожныя апошнія два радкі паўтараюцца.

2. Баліць, баліць галованька...

(Бяседная, абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

The image shows a musical score for a song. It consists of four staves of music in G major (one flat) and 3/4 time. The lyrics are written below the notes. The first staff has the lyrics 'Ба-ліць, ба-ліць га-ло-вань-ка Ні.' The second staff has 'на чым зьвязаці... зрэ-ці, на-ка-за-ла-в я да'. The third staff has 'ма-ту-лі, ні ма кім на-ка-за-ці на'. The fourth staff has 'за-ці' and ends with a double bar line.

Баліць, баліць галованька,
Німа чым зьвязаці.
Наказала-б я да матулі
Німа кім наказаці.

Ой, зьвяжу - ж я галованьку
Шаўковым платочкам
Накажу я да матулі
Сівым галубочкам.

- Ляці, ляці сівы галуб,
Нідзе не садзіся.
Як прыляціш да матулі,
Нізенька скланіся!

Ой, не кажы сівы галуб,
Што я тут гарую,
А скажы ты, сівы галуб,
Што я тут паную.

Ляцеў, ляцеў сівы галуб,
Нідзе не садзіцца.
Як прыляцеў да матулі -
Забыўся скланіцца.

Ой, вырву-ж я квятушачку
І пушчу на воду:
- Плыві, плыві, квятушачка
Аж да майго роду.

Плыла, плыла квятушачка,
Пры беражку стала.
Выйшла маці ваду браці,
Квятушачку спаткала.

А мая-ж ты квятушачка,
Чаго так збляднела?
Мусіць мая дачушачка
Тры годы хварэла.

Ні хварэла, ні балела
Ні дня ні гадзінкі,
Папалася ў ліхі замуж
Ў чужую дружынку.

Ой, вырасьлі канопелькі,
Пара іх ўжо рваці.
Папаўшыся ў ліхі замуж
Трэба гараваци.

Самы сядуць вячэраці,
Мяне шлюць па воду,
А я млада, малодзенька,
Не з такога роду.

А вырваўшы канопелькі
Трэба іх мачыці.
Папаўшыся ў ліхі замуж,
Трэба ў ім жыці.

Вымачыўшы канопелькі,
Трэба іх ужо церці.
Папаўшыся ў ліхі замуж,
Трэба ў ім жыць да сьмерці!

3. Пусьці мне, мама, ў сад пагуляці... (Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

Пусьці мне, мама, ў сад пагуляці,
Бо я ні буду саду ламаці.

Ой, выламаю вінаградзіну
Пашлю да мамы на спарадзіну?

Парадзь-жа, мама, што мне рабіці -
Зь нялюбым мужам цяжаныка жыці.

Навары, донька, рыбунькі з перцам
Пасадзі за стол, назаві сэрцам.

Лепей я буду камень рубаци,
Чым нялюбоба сэрцам назваци.

Камень рубаўшы, сеў, адпачынеш,
Сэрцам назваўшы на векі згінеш.

Ой, дай-жа, Божа, цёмныя ночкі,
То ўцяку я ад мужа прочки.

Ішла я мілю, ішла другую
І напаткала сьмерцю старую.

Сьмерцю старую, сьмерцю страшную -
Вазьмі ты міне, хоць маладую.

4. Ой, даўно я, даўно ў матулі была ..

(Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

The image shows a handwritten musical score for a song. It consists of four staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The lyrics are written in Belarusian under the notes. The first staff has the lyrics 'аі, даў-но я, даў-но у ма-ту-лі бы-'. The second staff has 'ла вы у жо-ж та-я тая да-'. The third staff has '-ро-жы-ка ча-а-кро-ам да-а-рас-ла! вы у-'. The fourth staff has a double bar line and a fermata over a final note.

Ой, даўно я, даўно у матулі была.
Ды ужо-ж тая тай дарожанька
Чабром зарасла!

Чуць, матуля, чуць, адкуль сваты йдуць
Ой, вясёлая тая гулачка
Адкуль яны йдуць.

Дбай, матуля, дбай, міне замуж аддай!
Ой, не дай міне ды за п'яніцу -
Будзе роду жаль!

- Дачушка мая, ты ў мяне адна,
Выбірай сабе, даглядай сабе
Каго ты любя.

Я-й выглядала, я-й выбірала
Ой, і выбрала - горка мая доля -
За п'яніцу іду!

П'янічунька пье, сваю жонку бье,
Ой, і ён міне маладзенькую
З розуму зьвядзе.

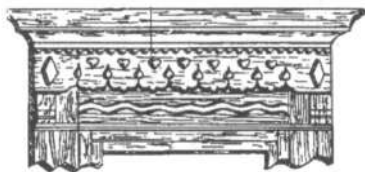
Ой, даўно я, даўно у матулі была,
Ды ўжо-ж тая тай дарожанька
Чабром зарасла.

Чабром зарасла, лісьцём заплыла,
Чырвонаю ды калінаю
Панавісала.

Чабор я прарву, лісьцё праграбу,
А чырвоную я калінаньку
На бок нахілю.

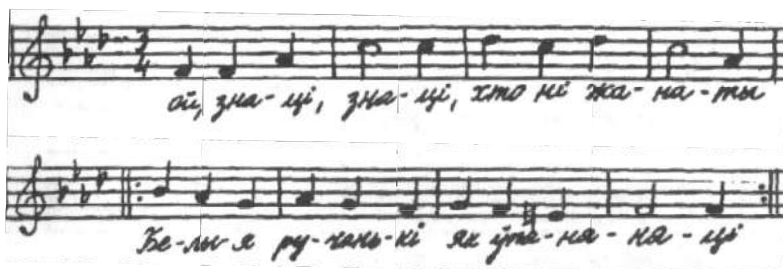
Хоць абрашуся, хоць абмачуся,
То і я ў сваёй роднай матулі
Перасушуся.

Перад кім віно, перада мною квас.
Ой, частуй, частуй, мая матуля,
Бо я госьцік у вас.

5. Ой, знаці, знаці...

(Абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

Ой, знаці, знаці,
Хто ні жанаты -
(Хто без дзіцяці)
Белыя ручанькі,
Як ў паняняці.

Хто ажаніўся,
Той адмяніўся,
Зморшчыўся, згорбіўся,
Зь ліца зьмяніўся.

6. Ой, каціліся тры калы з гары...

(Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

Ой, каціліся тры калы з гары
Ды на даліну ўпалі.
Любілі мяне тры кавалеры
Ды цяпер перасталі.

Адзін із Русі, другі із Прусі,
(Адзін з Расеі, другі із Пруссеі)
Трэці з Украіны
Ой, разкролі мае сэрдайка
Ды на тры палавіны.

Салавеечка, дробна пташачка,
Усё па ельнічку скача.
Дурна дзеўчына, безразумная
Ўсё па кавалеру плача.

Як мне не плакаць, як мне не тужыць
Як самыя сьлёзкі льюцца,
Што ад мілага пісемца німа,
Ад нялюбага шлюцца.

Ой на-ці-лі-ся три ка-ли-зери. Ви на-де-лі-ку ї-на-лі; по-ді-лі-лі-но-є три ка-ва-ле-ри. Ви ці-но-єр не-ра-ста-ні по-ді-лі-лі-но-є-лі

Ці ви шлецеся, ці не шлецеся,
 Я чытаць вас ні буду.
 Каго любіла, верне кахала
 Таго век ні забуду.

Волікі мае, палавенькія,
 Вы чаму не гарэце?
 Лецейка мае маладзенькія,
 Вы чаму марне йдзеце?

Каб маім валам ды гарагай добры
 То яны падгаралі-б.
 Каб маім летам ды гаспадар добры
 То яны падгулялі-б.

7. Прывыкайце, сiнiя вoчкi, адныя начавацi...

(Абы калi - ад Уладзiмiра Мальца)

Прывыкайце, сiнiя вoчкi,
Адныя начавацi.*

Узялi-б мяне добрыя людзi
Ў старонку чужую.

Пасьцель бела, сьцяна нема,
Не з кiм размаўляцi.

Идзi, идзi дзаўчынанька,
Буду цябе брацi,

Ой, выйду я на гулачку,
Стану, падумаю

Я-й не буду маладзенькай
Пасагу пытацi.

Вы не едзьце, багатыя,
Пасагу не маю.

Уставай, уставай, нявестачка,
Бадай ты ня ўстала,

Прыяжджайце, гарушчыя,
Я вас дажыдаю.

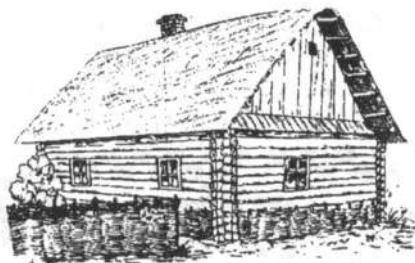
Идзi пажэць тыя кароўкi,
Што з роду пагнала.

Каб я мела пасажуньку
Кароўку рабую,

Ой, вышла я на гулачку,
Нiма чаго гнацi

Нiма ойца нi матулi,
Нiма каму дацi.

* *Кожны другi радок паўтараецца.*

8. Ой, пад гаем, гаем...
(Любоўная - ад Уладзіміра Мальца)

Ой, пад гаем, гаем,
 Гаем зеляненькім,
 Там гарэ Ясюлька
 Волікам чарненькім.

Ой, ня йдзе дзяўчына,
 А йдзе старая матка,
 - Чаму ў цібе, сынку,
 Ні гарэцца гладка?

Адзін загон коньчыць,
 А другі зачына,
 Гарэ, выглядае
 Ці ня йдзе дзяўчына.

- Ой, ты мама, мама,
 Што ты мне сказала.
 Мне-ж тая гадзінка
 Цэлым годам стала.

9. Па садочку хаджу...

(Абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

Музыкальная партытура для галасу і аргану. Тры сістэмы нотнага запісу ў трэцім ладу і 2/4 тактавага мера. Пад нотамі напісаны беларускія лірычныя радкі.

Па са-до-чку ха-джу ча-му ўці-бе
Ві-на-градзік ламлю
ма-е ма-ці ні жа-на-ткі я ха-джу
Ча-му ўці-бе-
x Ossia

Па садочку хаджу,
Вінаградзік ламлю.
- Чаму ўцібе, мая маці
Ніжанаты я хаджу?

- Ці-ж табе я ні даю,
Ці-ж табе я баранню?
Вазьмі сынку, Васілёчку,
Хоць удовіну дочку.

10. Мае вочы чорныя...

(Абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

Музыкальная партытура для галасу і аргану. Тры сістэмы нотнага запісу ў трэцім ладу і 2/4 тактавага мера. Пад нотамі напісаны беларускія лірычныя радкі.

Ма-е во-чы чор-ныя, чор-ныя, чор-ныя
-я цяж-ка мне жыць з ва-мі цяж-ка мне жыць з ва-мі
цяж-ка мне жыць з ва-мі цяж-ка жыць чор-ныя
x Ossia

Мае вочы чорныя,
Чорныя, чорныя.

Цяжка мне жыць з вамі,
Цяжка мне жыць з вамі,
Цяжка жыць.

11. Ходзіць туман...

(Любоўная - ад Зосі Карней, 24 год)

Ходзіць туман па даліне,
Шырокі ліст на каліне.

А як будзе жаніціся,
То дасць піва напіціся.

Яшчэ шыршы на дубочку,
Клікаў галуб галубочку.

- Не зьдзівуе твоё піва,
Не зьдзівуеш міне віном.

Хоць не сваю, а чужую:
- Хадзі міла, пацалую.

А зьдзівуе твая маці,
Што не дала міне браці.

- На што тое цалаваньне,
Сэрцу жалю задаваньне.

Твая маці чараўніца,
Людзкіх дзяцей разлучніца.

Сэрдцу жалю, а мне тугі,
Не ты возьмеш, возьме другі.

Разлучыла нас з табою,
Як рыбаньку ды з вадою.

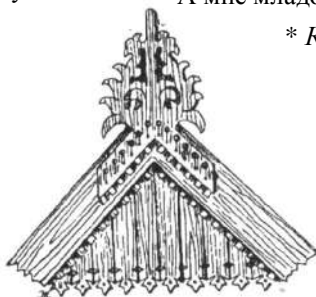
За частымі лозунькамі
Плача дзеўка слезанькамі.

Цяжка рыбе з акуньцамі,
А мне младай з малайцамі.

Не плач, дзеўка, не тапіся,
Яшчэ хлопец не жаніўся.

Цяжка рыбе пад вадою,
А мне младай за табою.

* Кожны першы радок
паўтараецца.

12. Распускайся, сыры дубе...

(Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

Зышла, зышла чорна хмарка,
А за ёю сіня.
Спарадзіла матуленька*
Няшчаснага сына.

Ты ні біўся, ні сварыўся
Ні адзі разочак,
Пасадзілі маладога
Ў няшчасны вазочак.

Яна яго парадзіла
Сярод цёмнай ночы,
Дала яму бела ліца
І сінія вочы.

Пыталася ў яго маці,
Калі будзеш госьцем?
Калі ў сенях на памосьце
Травіца выросьце.

Распускайся, сыры дубе,
Скора мароз будзе.
Прыбірайся удовін сынок,
Скора паход будзе.

Палівайце дарожуныку,
Штобы не курэла.
Разважайце удовуныку,
Штобы не жалела.

Я-й марозу на баюся,
Скора разпушчуся.
Я-й паходу не баюся,
Скора прыбярсуся.

Палівалі дарожэньку,
Яна ўсё курэла.
Разважалі удовуныку,
Яна ўсё жалела.

Выйшаў салдат на гулачку,
Нізенька скланіўся:
Выбачайце, суседачкі,
Можа з кім сварыўся.

* Кожныя апошнія два радкі
паўтараюцца.

Зышла, зышла чорна хмарка,
А за ёю сіня.
Спарадзіла матуленька*
Няшчаснага сына.

Ты ні біўся, ні сварыўся
Ні адзі разочак,
Пасадзілі маладога
Ў няшчасны вазочак.

Яна яго парадзіла
Сярод цёмнай ночы,
Дала яму бела ліца
І сінія вочы.

Пыталася ў яго маці,
Калі будзеш госьцем?
Калі ў сенях на памосьце
Травіца выросьце.

Распускайся, сыры дубе,
Скора мароз будзе.
Прыбірайся удовін сынок,
Скора паход будзе.

Палівайце дарожуныку,
Штобы не курэла.
Разважайце удовуныку,
Штобы не жалела.

Я-й марозу на баюся,
Скора разпушчуся.
Я-й паходу не баюся,
Скора прыбярсуся.

Палівалі дарожэньку,
Яна ўсё курэла.
Разважалі удовуныку,
Яна ўсё жалела.

Выйшаў салдат на гулачку,
Нізенька скланіўся:
Выбачайце, суседачкі,
Можа з кім сварыўся.

* Кожныя апошнія два радкі
паўтараюцца.
Параўнай: Jan Czczot. Piosenki
wiesniacze z nad Niemna i
Dzwiny. Песьня XXXVI на
бачыне 21.

13. А ўчора зь вячора...

(Ад Язэпа Пастэрнака, 18 г., з двара Лебяды,
воласць Скрыбаўцы, павет Ліда)

А ў-чо-ра зьв-чо-ра Ясь на-я дзеў-чы-на
Зы-шоў ме-сяц і зя-ра
сэр-ца в-ды-на ў чы-стым по-лі лён по-ле
x ossia
А ў-чо-ра зьв-чо-ра

А ўчора зь вячора
Зышоў месяц і зора.
Там мая дзяўчына,
Сэрца едына,
Ў чыстым полі лён поле.*

Ой, поле ды поле,
Ды ўсё ў гору гляне.
А над ёй міленькі,
Як галуб сівенькі,
Ўсё над ёю лятае.

Ой, лятае, лятае,
Ды ўсё кажа "бруку".
- Ой, бруку, ой, бруку,
Падай, міла, руку,
Ой падай, пацалую.

- Я не магу ўстаці,
Для цябе ручкі даці.
Сядай, Ясь, на коня,
Едзь з майго двора,
Ні ты мой, ні я твоя.

Ясь на коня сядзе,
Па нямецку гадае:
- Ой, несць міне, коню,
Ой несць міне, вроны,
Да сіняго дунаю.

Ой, дунаю, дунаю,
Я сам долі не знаю,
Ці мне жаніціся,
Ці мне тапіціся,
Я-й сам долі не знаю.

Ой, бяры, рыба цела,
А ты, Божа, душу.
Праз цібе дзяўчына,
Сэрца едына,
Прападаці мушу.

* Кожныя апошнія тры радкі
паўтараюцца.

14. Галуб на чарэшні...
(Любоўная - ад Уладзіміра Мальца)

Галуб на чарэшні, галубка на вiшні:*
- Скажы мой міленькі, што ў цібе на мысьлі?

Ці ў цібе на мысьлі замуж мяне браці,
Ці ў цібе на мысьлі мяне пакідаці?

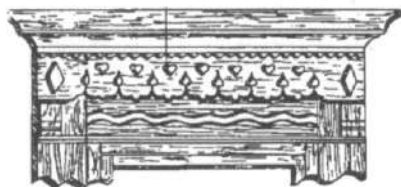
- Цераз фуражэрку не магу це браці,
Мушу сваё сэрца на ключ замыкаці.

Адзін кажа - бедна, другі - не хароша,
А мая міленька, чорная брывенька.

Ў вiшнёвым садочку дарожка крывенька,
А дзе пахаджала там мая міленька?

А дзе пахаджала, хадзіць больш ня будзе,
І каго любіла, любіць больш ня будзе.

* Кожны радок паўтараецца.

15. Гдзе-ж ты, хмелю, зімаваў..
 (Жаргаўлівая - ад Уладзіміра Мальца)

Будж ты хмелю зімаваў? Ўсе на ка-
 лі-не. Будж ты хлопчэ на чаваў
 пры маладой дзяўчыне? Ты-не будж ты хмелю

Гдзе-ж ты, хмелю, зімаваў?
 Ў лесе на каліне.
 Гдзе-ж ты, хлопчэ, начаваў?
 Пры маладой дзяўчыне.

- Раз пашоў я да суседа
 Люльку закурыці -
 Сабраліся суседачкі,
 Хочуч мяне біці.

- Кепска, сынку, робіш,
 Што па ночы ходзіш -
 Ой, жаляцца суседачкі,
 Што шкодуньку робіш!

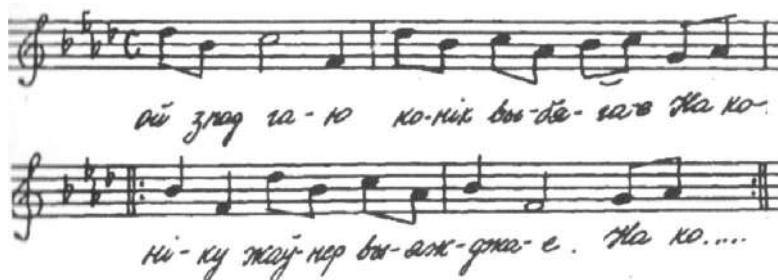
Уцякаў я, уцякаў
 Праз усе гароды,
 Зачапіўся за гарбуз,
 Нарабіў я шкоды.

16. Ой, з-пад гаю конік выбягае...

(Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

Песня п'яецца пераважна на мелодыю "Здрада, здрада".

Ой, з-пад гаю конік выбягае,
На коніку жаўнер выяжджае.

Выяжджае, на скрыпачцы грае,
Струна струне голас падавае.

Струна струне голас падавае,
Маці сына ціха навучае.

- Вазьмі сынку, смалянупагайку,
І пакарай жонку па парадку.

І зь вячора нагайка шумела,
А з паўночы міла захварэла.

А на вечар нагайка лятала,
А на ранку мілая сканала.

- Маці, маці, парадніца ў хаці,
Парадзіла, чым жонку караці.

Парадзіла, чым жонку караці,
Цяпер парадзь, дзе яе схавачі.

- Пайдзі, сынку, ў вішнёвы садочак
І выкапай глыбокі далочак.

Прысып жонку жоўценькім пясочкам,
І прылажы зялёным дзярночкам,
І пасадзі чырвону каліну.

Няхай расьце, аж да зямлі гнецца -
Твая міла на век не вярнецца.

Ўставай, міла, каліна ўрадзіла,
Любі мяне, як ўперад любіла.

- Няхай расьце, аж да зямлі гнецца,
Маё сэрца да це не вярнецца.

- Ўставай міла, кароўкі рыкаюць,
Пускай бычкі, няхай высысаюць.

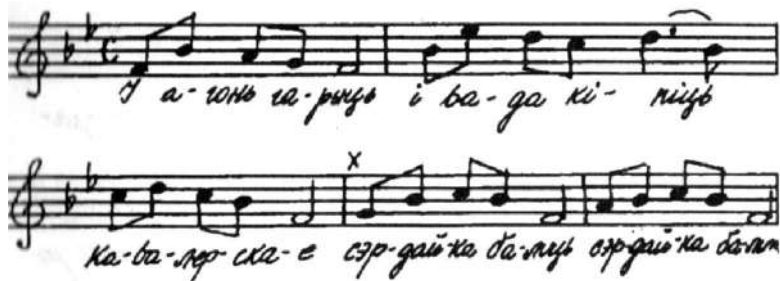
- Уставай міла, твой сыночак плача,
- Няхай плача, з жалю памірае,
Няхай знае, што маткі ня мае.

* *Кожны другі радок паўтараецца.*

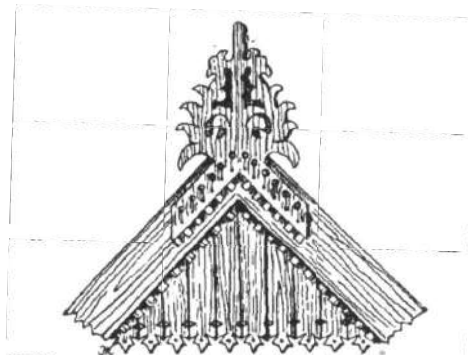

17. І агонь гарыць...

(Любоўная - абы калі, ад Пятрука Семашкі, 55 год.)

І агонь гарыць і вада кіпіць,
Кавалерскае сэрдэйка баліць.
Ой, баліць, баліць, не знаю па ком.
Ці па ойчаньку, ці па матулі,
Ці па той дзеўцы, па красавіцы.
Ой, пайду, пайду у канюшніцу,
Выбяру каня не вучонага,
Не вучонага, не ежджалага.
Сяду паеду на магілушкі,
Прывяжу каня да ляшчынушкі.
Прывяжу каня да ляшчынушкі,
А сам я паеду да дзяўчынушкі.
Жоўценькі пясок разсыпаецца,
Саснова труна адкрываецца.
Саснова труна адкрываецца,
Мілая мая адзываецца.
- Цяпер я твая не кампаначка,
Маладым хлапцам не падманачка.

18. Ой, вырасла крушынанька...

(Жартаўлівая, абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

The image shows a musical score for a song. It consists of three staves of music in a 4/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written in Belarusian and are placed below the notes. The first staff has the lyrics 'ой вы-рас-ла кру-шы-нань-ка вы-шэй пе-ра-'. The second staff has 'ла-зу; Ка-да-е-ла кру-ма-ку ад пер-ша-га ро-'. The third staff has the number '34' written below it, indicating the end of the piece.

Ой, вырасла крушынанька
Вышэй пералазаў,
Надаела прымаку
Ад першага разу.*

Рубаў дровы, рубаў дровы
Парубаў калоду,
Яму цешча вядро ў рукі -
Йдзі прымак па воду.

Як пайшоў наш прымак
У поле гараці -
Ды забыўся прымачок
Хлеба - солі ўзяці.

І зрабіўшы усё гэта
Задумаў ён сесьці.
Яму цешча вядро ў рукі -
Нясі сьвіням есьці.

Гарэ прымак, гарэ прымак,
Сюды-туды гляне -
Усе жонкі есць нясуць,
Мая не думае.

Бадай вашы тыя сьвіні
Былі паздыхалі,
Як вы мяне, прымачка,
Чыста заганялі.

Гарэ прымак, гарэ прымак
З гары аж да долу,
Выпрагае сівы коні,
Сам ідзе да дому.

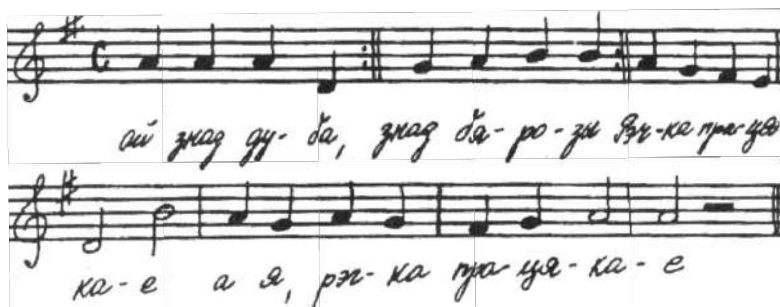
Пашла кума да кумы,
Стала гаварыці,
Што нашыя прымакі
Не хочуць рабіці.

Як прыйшоў ён да дому
І задумаў сесьці -
Яму цешча тапор ў рукі -
Ідзі дровы сечы.

Бадай ваша тое поле
Гарэла, курэла,
Як мне, беднаму прымаку,
Жыць ў вас надаела.

* Кожныя апошнія два радкі паўтараюцца.

19. Ой, з-пад дуба...
(Абы калі - ад Уладзіміра Мльца)

Ой, з-пад дуба, з-пад бярозы
Рэчка працякае.

- Бадай тая пасьцель бела
Пылам запылела,

Я-й не буду вады піці,
Вада змучаная.

Як я ў цябе, маладзенька,
Работы ня ўмела.

Я-й не буду жаны біці,
Жана маладая.

Ані шыці, ані ткаці,
Жаці не нагнецца.

Трэба яе прывучыці
Да ўскай работы.

Як услышыць музыканта -
Як не разарвецца.

Шыці, мыці, кросны ткаці,
Пасьцель белу слаці.

* *Кожны другі радок
паўтараецца.*

20. Прыляцелі гусі...

(Любоўная, абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

The image shows a musical score for a song. It consists of three staves of music in a single system. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is common time (C). The melody is written on a treble clef. Below each staff is a line of lyrics in Belarusian Cyrillic script. The lyrics are: "Пры-ля-це-лі ці-ці-ці ды з чужо-га краю-ю", "за-му-ці-лі во-ду на сі-нім ду-на-", and "-ю, за-му-ці-лі во-ду на сі-нім ду-на-ю".

Прыляцелі гусі ды з чужога краю,
Замуцілі воду на сінім дунаю.

(Ой, ляцелі гусі з далёкага краю,
Замуцілі воду на сінім дунаю.)

Бадай тья гусі так марне прапалі,
Як мы кахаліся, цяпер перасталі.

Як мы кахаліся, як пташчкі ў стрэсе,
Цяпер разстаёмся як туман па лесе.

На гуліцы камень сонца распаліла,
Кліча маць вячэраць, вячэра не міла.

- Вячэрай, матуля, калі наварыла,
Я з тым павячэраю, з кім я гаварыла.

Німа майго мілага, німа майго пана,
Каму дастанецца пасьцель бела заслана.

Німа майго мілага, німа мае душкі,
Каму дастануцца пуховыя падушкі.

Німа майго мілага, німа майго Яна,
 З кім я прастаяла - б да беллага рана.
 * *Кожны другі радок паўтараецца.*

21. Чаму, конік, вады ні пьеш...
 (Любоўная, абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

Ча-му ко-нік ва-ды ні пьеш, ці да-рож-ку
 чу-еш ча-му сын-ку жаў-не-ры-ку
 до-ма ні на-чу-еш

- Чаму конік вады ні пьеш?
 Ці дарожку чуеш?
 Чаму, сынку жаўнерыку,*
 Дома ні начуеш?

Гаварыў бы да коніка,
 Конік ні гаворыць.
 Як здумаю пра дзяўчыну,
 То мне сэрца боліць.

- А як жа-ж мне, мая маці
 Дома начаваці?
 Прыйдзе ночка, прыйдзе цёмна,
 Не з кім размаўляці.

Галуб сівы, галуб сівы,
 Галубка сівейша.
 Айцец мілы, матка міла,
 Дзяўчына мілейша.

Я з бацькамі, як зыдуся,
 Ні нагаваруся.
 А з дзяўчынай як зыдуся,
 То ні расстануся.

* *Кожныя апошнія два радкі паўтараюцца.*

22. Ой збудую хату...

(Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

Handwritten musical score for the song 'Ой збудую хату...'. It consists of two staves of music in G major (one sharp) and 6/8 time. The lyrics are written in cursive below the notes.

ой, збѹ-ду-ю ха-ту ў нас-таў-лю
звѣн-нѣ-ба-за цѣ-ту
край сѣ-ла жн-ві-ці-на вѣсѣ-ла

Ой збудую хату
З вішнёвага цвету
І пастаўлю край сяла:*
- Жыві, міла, вясёла.

- Тады была вясёла,
Як ад мамкі везёна,
А цяпер сьвету не бачу,
Па нядолі сваёй плачу.

Пайду да каморы -
Ні хлеба, ні солі.
Ой, ні ўцякла, ні збыжала
Ад сваёй нядолі.

Пайду я да скрыні -
Мукі ні пыліны.
Ой ні ўцякла, ні збыжала
Ад сваёй гадзіны.

* Кожныя апошнія два радкі
паўтараюцца.

23. Мела матуля...

(Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

Handwritten musical score for the song 'Мела матуля...'. It consists of three staves of music in G major (one sharp) and 6/8 time. The lyrics are written in cursive below the notes.

Ме-ла ма-ту-ля ад-на-ю сы-на
цѣ-лі-а-на-я-ю дн-а-та-ні-на

Мела матуля аднаго сына,
 Ёзяла яна яго ды ажаніла.
 Выправіла сына ў вельку дарожку,
 Маладу нявестачку лянок палоці.
 - Як аполеш лён, не йдзі да дому,
 Стань у чыстым полі хоць быліною.
 Як ехаў сыноч зь велькай дарожкі,
 Увідзеў былінушку за тры мілюшкі.
 Прыехаў сыноч зь велькай дарожкі,
 Пакланіўся матулі пад белы ножкі.
 - Матуля мая, ўвесь сьвет звандраваў,
 А такой быліначкі ў сьвеці не відаў.
 Ад буйных вятроў пахілілася,
 Ад яснага сонца распусьцілася.
 - Ой, вазьмі, сыноч, гостру сакерку,
 Высячы, вырубай тую былінку.
 Сякануў ён раз - пахілілася,
 Сякануў другі раз - папрасілася:
 - Ні сячы мяне, я жана твая,
 Нарабіла гэта матуля твая.
 * *Кожны другі радок паўтараецца.*

24. Ні сячы дуба...

(Абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

Ні сячы дуба, ні рубай дуба,
 Дуб ні хіліцца, ні ў каторы бок.
 Ой, ні дай мяне, мая матачка,
 Ні за старага, ні за малага.

Я ад малага уцякаць буду,
 Белу рыбаньку гатаваць буду.
 Белу рыбаньку гатаваць буду,
 Ё зялёным гаю начаваць буду.

Хоць будуць пытаці,
Не буду казаці,
Абальюся сьлёзунькамі,
Сама выйду з хаты.

Ой, не пытай, мой браточак,
Ці жыва-здарава,
Але пытай, мой браточак,
Яка-ж мая доля.

Сястрыца пытала,
Матуля пытала -
Чаго ты, маё дзіцятка,
Так сільна плакала?

Фартушок бяленькі,
Ад сьлязок макрэнькі,
А мая кашуля бела
Кроўю акіпела.

Браток даганяе,
Здароўя пытае.
- Ой, не пытай, мой браточак,
Ці жыва-здарава.

Бела рыбанька ні ўварылася,
А я з міленькім пасварылася.
Бела рыбанька то яда мая,
А мой міленькі - сухота мая.

25. Малада Марыля па гаю хадзіла...

(Бяседная, абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

Ма-ла-да па га-ю хадзі-ла ўзя-ле-ны па-ю
Ма-ла-да па га-ю хадзі-ла
ўзя-ла за-бу-дзі-ла

Малада Марыля па гаю хадзіла
І ў зялёным гаю ўзяла заблудзіла.

- Марыля, Марыля, што па гаю блудзіш?
Відна ты, Марыля, сына майго любіш.

- Каб я не любіла, то я не хадзіла-б,
Я да твайго сына цераз рэчку плыла-б.

Ой, там за ракою Васіль сена косіць,
А яму Марыля сыночка падносіць.

- Васілю, Васілю, вазьмі свайго сына,
А калі ня возьмеш, на пракосе кіну.

- Марыля, Марыля, а што-ж табе даці,
А што-ж табе даці, каб не знала маці?

Пары валоў даці - будзе знаці маці,
Каня варанога - будзеш паяжджаці.

Конік вараненькі - ён мне не дастаўся,
Васіль м'аладзенькі надта-ж спадабаўся.

А у той сьвятліцы два пісары пішуць,
А Васіль сыночка ножкаю калыша.

Люлі, люлі сыне, мой маленькі сыне,
Праз цябе, сыночак, мой маёнтак гіне.

* *Кожны другі радок паўтараецца.*

26. Дубочак, дубочак, чаму не зялёны?

(Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

The image shows a musical score for a song. It consists of two staves of music in a 4/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat). The melody is written on a treble clef. Below the first staff, the lyrics are written in a stylized, handwritten font: "Ду-бо-чак, ду-бо-чак, ча-му не зе-лё-ны?". Below the second staff, the lyrics continue: "Ма-ла-ды ма-лойчык ча-му не вя-сё-лы?".

Дубочак, дубочак, чаму не зялёны?
Малады малойчык, чаму не вясёлы?*

А як-жа мне жыці, вясёламу быці?
Людскія жаночкі як перапёлочкі,
А мая неўдала мне сьвет завязала.
Ой, возьму неўдалу за белую руку,
Павяду неўдалу на быструю рэку
І пушчу няўдалу у вір галавою,
Тут табе, няўдала, разлука за мною.
Калінаньку ламлю, вінаградзік шчыплю,
Удованьку люблю, дзетак ненавіжу.
Не ганьбуй мой мілы, маімі дзеткамі,
Ты пойдзеш з касою, яны з грабелькамі.

Ты будзеш касіці, яны загрэбачі,
 А я маладая абед гатаваці.
 Кашу, кашу сена, сяду адпачыну,
 Без сваёй няўдалай на веці загіну.
 Каб мая каса ў дугу загнулася,
 Каб мая няўдала назад вярнулася
 * Кожны другі радок паўтараецца.

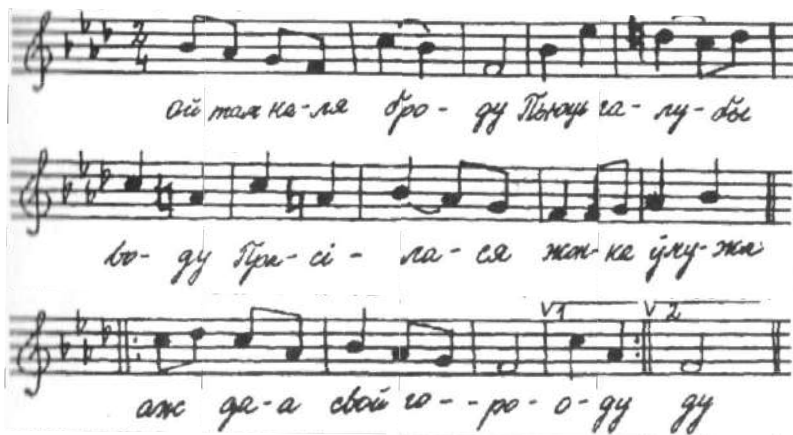
27. Зашумела шум-дуброўка...
 (Абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

Зашумела шум-дуброўка
 Дый заплакала млада удоўка.*
 Заплакала, затужыла,
 - А што ж я у Бога заслужыла.
 Усе дружкі з вайны едуць,
 А майго дружка каня вядуць.
 Ах, мой конік вараненькі,
 А дзе-ж мой дружок маладзенькі?
 - У чыстым полі пры даліне,
 Ды ляжыць ён як быліна.
 У правай ручцы шаблю дзяржыць,
 А на левую пахіляе,
 На левую пахіляе,
 З таварышам размаўляе.
 Таварыш, ты браток родны,
 Ой, накажы-ж ты жане маёй,

Няхай яна міне не жджэ,
 Няхай сабе замуж ідзе.
 Калі ёй там горай будзе,
 То яна па мне плакаць будзе.
 А калі ёй лепей будзе,
 То яна міне прызабудзе
 * Кожны другі радок паўтараецца.

28. Ой, там каля броду...
 (Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

Ой, там каля броду,
 Пьюць галубы воду.
 Прасілася жонка ў мужа*
 Аж да свайго роду.

Сястрыца пытала,
 Матуля пытала -
 - Чаго ты, маё дзіцятка,
 Так сільна плакала?

- Ой, я сам не пайду
 І цібе ня пушчу.
 Бо ты скажаш свайму роду
 Ўсю сваю прыгоду.

Браток даганяе,
 Здароўя пытае.
 - Ой, не пытай, мой браточак,
 Ці жыва-здарава.

- Хоць будуць пытаці,
 Не буду казаці,
 Абальюся сьлёзунькамі,
 Сама выйду з хаты.

Ой, не пытай мой браточак
 Ці жыва-здарава,
 Але пытай мой браточак,
 Яка-ж мая доля.

Фартушок бяленькі
Ад слязок макрэнькі,
А мая кашуля бела
Кроўю акіпела.

* Кожныя апошнія два радкі паўтараюцца.

29. За бор сонейка закацілася...
(Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

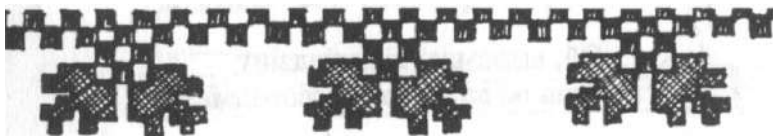
Музыкальная партытура ў трох радках на пяцілінійных лінійках у трывалым рытме. Ключ і знакавыя знакі ўказваюць на дыяпазон і тэмпа-рытмічны характар. Сярод нотных знакаў сустракаюцца ноты з паўнамірамі і злучэннямі. Лірычныя тэксты падпісаныя пад нотамі ў рускай мове.

за бор со-ней- - ка за ка-а-
ці- - -ла- ся мне да бра-а-та ўгось-ці
за- ха-це-е-ла- ся

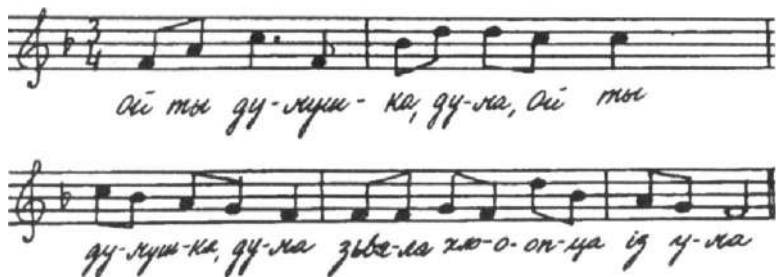
За бор сонейка закацілася,
Мне да брата ў госці захацелася.
- Дзе мяне, браток, спатыкаць будзеш?
Чым мяне, браток, частаваць будзеш?

- Спатыкну, сястра, за новым дваром,
Частаваць буду мёдам і віном.
Частаваць буду і пыгаць буду:
Ці добра, сястрыца, за чужым сталом?

- Ой, ці еў, браток, рэдзьку з палыном?
Так мне маладой за чужым сталом.
У канцы століка настаялася,
Лічаных кусочкаў накусалася.

30. Ой, ты думушка-дума...
(Абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

Ой, ты думушка, дума,*
Зьявля хлопца із ума.

Замары маю жану,
То я табе адгаджу.

Ні парою жаніўся,
Ні пад мысьлі жонку ўзяў.

То я табе адгаджу,
Срэбрам-злотам заплачу.

Ні пад мысьлі жонку ўзяў,
Ён із ёю жыць не стаў.

Срэбрам-злотам заплачу,
Сам на вечаркі пайдзю.

Ой, пайдзю я на гару
Ды і гляну на ваду.

На вечарках дзевушкі,
Адна дзеўка хароша.

А на вадзе лодунька,
А ў лодуныцы сьмертунька.

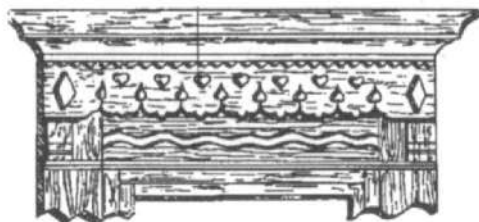
Адна дзеўка хароша,
Разплецёная каса.

Ой, сьмертунька, матунька,
Прыплыві к майму двару.

Разплецёная каса,
Разчэсаны валаса
Ажанюся з ёю я.

Прыплыві к майму двару,
Замары маю жану.
(пяецца таксама: забяры)

* Кожны першы радок
паўтараецца, апрача канца
песьні.

31. Ой, умру я, умру...

(Абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

Handwritten musical notation for the song 'Ой, умру я, умру...'. It consists of two staves of music in a 3/4 time signature with a key signature of one flat. The lyrics are written below the notes.

Ой ум-ру я-а ц-у-му та-ка-му я-
і не ду-у-ду жы-и-ці
мой кі-лень-кі ці ду-де ту-жы-ці

Ой, умру я, умру
І ня буду жыці.
Пагляджу я - мой міленькі
Ці будзе тужыці?
А ён не тужыўся
Ды сеў, падгаліўся,
Людзі кажуць, што я ўмерла,
А я яшчэ жыва.
Як прышлі суседкі
Цела праважачі,
А ён стаіць, выглядае,
Каторую ўзяці.

Ой, узяў-бы тую,
Што хораша ходзіць -
Людзі кажуць, сам я знаю,
Работы не робіць.
Ой, узяў-бы тую
З чорнымі вачыма -
Людзі кажуць - сам я знаю,
Што сьмерць за плячыма.
А дзеткі маленькі
Ня ўмеюць рабіці,
Пабяруцца за ручанькі
І пайдучь служыці.

32. Суха каліна, мокрая лужа...

(Жартаўлівая - ад Уладзіміра Мальца)

Handwritten musical notation for the song 'Суха каліна, мокрая лужа...'. It consists of two staves of music in a 4/4 time signature with a key signature of one flat. The lyrics are written below the notes.

Су-ха ка-лі-на, мо-кра-я лу-жа
за-ві-не-ва-ла-а-са жон-ка на му-жа

Суха каліна, мокрая лужа,
Загневалася жонка на мужа.

Загневалася жонка на мужа,
Лягла на печку, кажа-нядужа.

- Ўставай, мая міла, прынёс я гарэлкі,
- Дай ты мне спакой, шукай сабе дзеўкі.

- Уставай, мая міла, прынёс табе піва,
- Дай ты мне спакой, ледзьве я жыва.

- Уставай, мая міла, прынёс я мёду,
- Дай ты мне спакой, не піла з роду.

- Уставай, мая міла, прынёс я дубіну,
Прынёс я дубіну, на тваю сьпіну.

Мілая ўстала як не ляжала,
Абняла мужа і пацалавала.

- Мне не балелі рукі ні косьці,
Але ляжала ад велькай злосьці.

33. Каб я тое гора знала...

(Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

The image shows a handwritten musical score for the song 'Каб я тое гора знала...'. It consists of three staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The lyrics are written in Cyrillic script below the notes. The first staff has the lyrics 'Каб я то-е го-ра зна-ла'. The second and third staves have the lyrics 'Каб я то-е ма-ла-да-я'. There are first and second endings marked with 'V1' and 'V2' respectively.

Каб я тое гора знала,*
Не йшла-б замуж маладая.

Позна легчы, рана ўстаці
Ды ўсю сямейку абудзіці.

Замуж пайсці трэба знаці,
Позна легчы, рана ўстаці.

Усю сямейку абудзіці,
Дзяжу хлеба замясіці.

Хлябок мяшу, ручкі ў цесьце,
Дзіця плача у калысцы.

- Бо ты, шэльна, спакарыся,
Сьвякроў дзіця пакалыша.

- Ці ты, мілы, сьпіш, ня чуеш,
Ці ты міне не шкадуеш?

Ой, сьвякроўка не матуля,
Лягла спаці ды не чуе.

- Ой, я не сплю ды ўсё чую,
Цябе, шэльна, не шкадую.

А залвіца не сястрыца
Мне дзіцяці не скалыша.

Я-й ручанькі абмахнула,
Сваё дзіця скалыхнула.

** Кожны першы ралок
паўтараецца.*

34. Ой, у лузе каліна... (Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

The image shows a handwritten musical score on three staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a common time signature (C). The melody is written in a simple, folk-like style. Below the first staff, the lyrics are written in cursive: "Ой, у лу-зе ка-лі-на ўвесь луг". The second staff continues the melody with a repeat sign (double bar line with dots) in the middle. Below it, the lyrics are: "за-кра-сі-ла не су-вор-на-я ды дру-". The third staff concludes the melody with a double bar line. Below it, the lyrics are: "жы-ну-ка ма-ё сэр-ца жу-шы-ла".

- Ой, у лузе каліна
Увесь луг закрасіла.
Не суворная ды дружынулька*
Маё сэрца зсушыла.

Ой, пайду я, пайду я
Ды да броду па воду.
Ой, ды стану я, ды падумаю,
Ці харошага роду.

Я і роду радліва,
На ліцо я красіва,
За ліхім мужам ды за п'яніцай
Мая доля нешчасліва.

Ой, пайду я, пайду я
Ды ў лугу утаплюся.
За ліхім мужам ды за п'яніцай
Я нічога не даб'юся

- Не тапіся, дзіця,
Бо душу загубіш.
Трэба было ды прызнаціся
Каго верне любіш.

- Ах, матуля міла,
Я-й нікого не любіла.
За ліхім мужам ды за п'яніцай
Мая доля нешчасліва.

Каб я тое знала,
Што замужам ліха,
То-й сядзела-бы я ў матуленькі
За плечамі ціха.
(То-й сядзела-бы, бульбы ела-бы
У матуленькі ціха.)

Каб я тое знала,
Шо замужам горка,
Часала-б косу ды па воласу
Яшчэ гадкоў сколька.

** Кожныя апошнія два радкі паўтараюцца.*

35. Ой, цяжанька на сэрдайку...
(Любоўная - ад Уладзіміра Мальца)

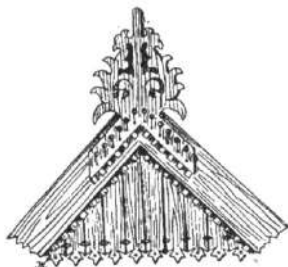
ой ця-жан-ка-а на сэр-дай-ку як
ноч-, ка на-ад-хо- - - - -
дзіць Мой мі-і-лень-кі, ха-ро-шань-
-кі ён да дру-гой хо-о дзіць
дзіць

Ой, цяжанька на сэрдайку,
Як ночка надходзіць,
Мой міленькі*,
Ён да другой ходзіць.

Прышоў мілы зь вечарыны,
Стаў ножыкі гастрыць.
Яна яго пытаецца,
Што ты будзеш рабіць?

Няхай ходзіць, няхай ходзіць,
Бо ён яе любіць.
Яна яму малодзенька,
За жоначку служыць.

Ой, не пытай, мая міла
Што я буду рабіць
Табе ўсяго засталася
Адна хвілінка жыць.
* Кожныя апошнія два радкі
паўтараюцца.

36. Ляцела зязюля...

(Любоўная - ад Уладзіміра Мальца)

Ляцела зязюля цо раз сядуць куды-куды;

заплакаў малой чык ад дзеўчынкі ідуць

Ляцела зязюля
Цераз сад, куючы,
Заплакаў малойчык,
Ад дзяўчыны йдучы.

Прышла яго сястра,
Стала пабуджаці
- Ёставай, браток, ёставай,
Мы пойдзем гуляці.

Прышоў ён да дому,
Ні казаў нікому,
Кладавіўся спаці,
Каб не чуці ў хаце.

- Не ўстану, не ўстану,
Не пайду гуляці,
Бо я не здужаю
Галоўкі падняці.

Прышла яго маці,
Стала пабуджаці
- Ёставай, сыноч, ёставай,
Пара йсьці гараці.

- То-ж табе; браточку,
Заплата за тое,
Было не любіці
Трох дзевак учора.

- Не ўстану, не ўстану,
Не пайду гараці,
Бо я не здужаю
На валы гукаці.

Адна палюбіла,
Платок зарубіла,
Другая любіла,
Рубашку пашыла.

Прышоў яго братка,
Стаў яго будзіці
- Ёставай, браток, ёставай,
Мы пойдзем касіці.

Трэця палюбіла
Ўзяла агравіла.

- Не ўстану, не ўстану,
Не пайду касіці,
Бо я не здужаю
Косунькі насіці.

За тваё каханне
Такая заплата -
Із сасновых дошчак
Цясьленькая хата.
** Кожныя апошнія два радкі
паўтараюцца.*

37. У полі вярба...

(Любоўная - ад Мікалая Цыбурка, 19 г.)

Handwritten musical score for the song 'У полі вярба...'. It consists of two staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The lyrics are written in cursive below the notes. The first staff has the lyrics 'У по-лі-вяр-ба' and 'Пад вяр-бо-ю ва-да Там хадзі-ла та-му су-ля-ла'. The second staff has the lyrics 'дзеў-ка ма-ла-да'. There are some performance markings like 'x' and '3' above the notes.

У полі вярба,
Пад вярбою вада,
Там хадзіла,
Там гуляла
Дзеўка малада.

- Рада-б пастаяць,
Каню вады даць.
Мае босенькія ножкі,
Студзёна стаяць.

Дзеўка ад вады,
Хлопец да вады.
- Пастой, пастой,
Дзяўчынунька,
Дай каню вады.

- Скіну я парчу,
Ножкі абварчу
А як вярнуся да дому
Боцікі куплю.

- Не купляй ты мне,
А купі сабе.
Ў міне ў хаце тата з мамай,
Яны купяць мне.

38. Ой, вішанькі, чарэшанькі...

(Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

Handwritten musical score for the song 'Ой, вішанькі, чарэшанькі...'. It consists of two staves of music in B-flat major (two flats) and 2/4 time. The lyrics are written in cursive below the notes. The first staff has the lyrics 'Ой вя-ше-лі су-сень-кі за-па-ка-лі' and 'Ой вя-ше-лі дра-ны-я'. The second staff has the lyrics 'ма-ла-ды-я хлоп-цы да пры-ё-му ліду-ны'.

Ой, вішанькі, чарэшанькі
Ягдкаў не маюць,
А хто ў прымах не бывае,
Той гора не знае.

А я ў прымах ўсё бываю
І ўсё гора знаю.
Кулачэнькі пад галоўку,
Спаці палягаю.

Кулачэнькі пад галоўку,
Спаці палягаю,
Заўтра рана на расьвеце
Валы запрагаю.

Запрагаю сівы волы,
Сам іду гараці,
Усе жонкі есьць нясуць,
Мае не відаці.

Як прынесла цешча есьці,
Бяз хлеба, бяз солі,
Нарадзіўся прымачэнька
Бяз шчасьця, бяз долі.

Калі хочаш, прымак, есьці,
То еш хлеб з вадою,
Заварачай сівы волы,
Паяжджай да дому.

Едзе прымак, едзе,
На дудачцы свішча,
Хавай, донька варэнікі,
Бо ўжо прымак блізка.

Увайшоў прымак у хату,
На парог ступае,
Яму цешча з усіх місак
Абед ізлівае.

Увайшоў прымак у хату,
Ня усьпеў за стол сесьці -
Яму цешча вядро ў рукі,
Нясі сьвіням есьці.

А каб сьвіні паздыхалі,
А цешча згарэла!
Мне беднаму прымачэньку
Жыці надаела.

Ізышліся дзьве кумы,
Сталі гаварыці,
Каб пагнаці прымачэнькаў,
Ім не заплаціці.

Як падслухаў прымачэнька,
Ў сенях пад дзьвярыма,
Увайшоў ён у хатаньку,
Абліўся сьлязіма.

Будзеш донька, будзеш донька,
Мяне ўспамінаці,
Як я буду сівы волы
Ў дуброваньку гнаці.

Зарыкалі сівы волы
З дуброванькі йдучы,
Заплакалі прымачэнькі
З прымаў ўцякаючы.

39. Ой, ляцелі гусанькі...
(Абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

Ой, ляцелі гусанькі,
Ой, ляцелі дробныя.
Заплакалі маладыя хлопцы
Да прыёму ідучы.
Прышлі да прыёмуньку,
Скінулі адзежуньку,
Скуль узялася шэрая зязюля,
Стала кукаваць.
Гэта не зязюленька,
Родная матуленька,
Яна прышла з дому
Да прыёму
Сына выкупляць.

- Ах, вы прыёмшчыкі,
Вы людзі-ж добрыя,
Адпусьцеце вы майго сыночка
Да дому рабіці.
Бо па роднаму сыну
Айцец, маці плача,
Па няшчасным сіраце
Чорны воран крача.
Не крач, чорны воран,
Накращашся досіць.
Ня плач, малада дзяўчына,
Наплачашся досіць.

40. Цёмная ночка...

(Абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

Цём-на-я ноч-ка ды ня від-на-я ноч
 бы-ла-а дур-на-я дзеў-ка
 без-раз-ум-на-я ма-ла-да
 дур-на-я дзеў-ка без-раз-ум-на-я ма-
 ла-да

Цёмная ночка,
 Ды ня відная ноч была.
 Дурная дзеўка,*
 Безразумная, малада.

- Ой, не сьпей, не сьпей,
 Салавечка раненька,
 Ой, не задавай
 Майму сэрдачку трудненька.

Яна палюбіла
 Маладзенькага казачка,
 Яна сама пашла
 Ў сад вішнёвенькі пагуляць.

Ой, я думала,
 Што мой міленькі сьпіць, не чуе,
 Ажно мой міленькі
 Ўсё нагаечку гатуе.

Яна сама пашла
 Ў сад вішнёвенькі пагуляць
 І прыказала
 Салавечку не сьпяваць.

А я-й думала,
 Што нагаечка ні бьецца,
 Ажно нагаечка
 Каля плечынак уецца.

А я-й думала,
Што нагаечка з паперу,
Ажно нагайка
Із кручанага раменю.

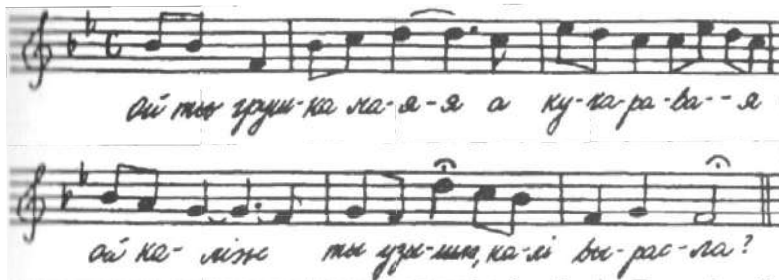
Ой, не бі, не бі
Міне, міленькі, у начы,
Бо мне ня будзе
Дзе маладзенькай уячы.

Ой, выбі, выбі
Мяне міленькі, сярод дня -
Можа пачуе
Мая родная матуля.

** Кожныя два апошнія радкі паўтараюцца.*

41. Ой, ты грушка мая...

(Любоўная - ад Уладзіміра Мальца)

- Ой, ты грушка мая
Кучаравая,
Ой калі-ж ты ўзышла,
Калі вырасла?

- Ой, хто там ды стучыць
Пад акошачкам?
Ой, ці вор, ці злодзей,
Ці разбойнічак?

- Я вясною ўзышла,
Летам вырасла,
Пры зялёным лужку
Разкладалася.

- Ой, ні вор, ні злодзей,
Ні разбойнічак -
Гэта міленькі мой
Палюбоўнічак.

Пры зялёным лужку
Пазкладалася,
На цябе, мілы мой,
Спадзявалася.

Адчыніла яму
Сені й хатаньку,
Пасадзіла яго
На белу лаваньку.

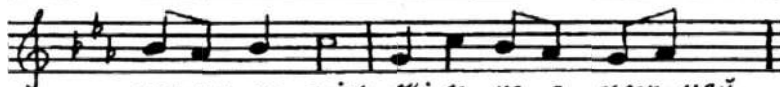
Пасадзіла яго
На белу лаваньку,
Дала я яму
Віна чараньку.

42. Ні сама я жыта сеяла...

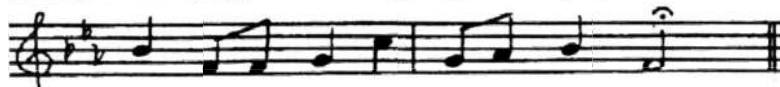
(Любоўная - ад Уладзіміра Мальца)

Ні са-на я жы-та се-я-ла са-на

жы-та ро-дзіць; Ні са-на я хлоп-цаў

лю-бі-ла са-мы я-ны хо-дзяць

Ні сама я жыта сеяла,
(Ні я гэта жыта сеяла)
Сама жыта родзіць.
Ні сама я хлопчаў клікала,
(Ні я гэтых хлопчаў клікала)
Самы яны ходзяць.

Ні хадзеце, мае хлопчыкі,
Каля мае хаты:
Ні тапчэце, бел-малойчыкі,
Мае руты мяты.

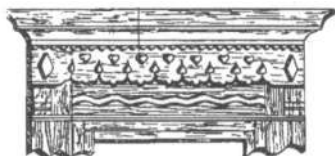
Не для вас яр ды сеяла,
Ні вам палівала,
А для таго я пасеяла,
Каго верне кахала.

Ой, ні ўсякаму хароша я,
Ні ўсякаму любя.
Ці я млада вытачоная
З зялёнага дуба.

Ой, ніхто мяне не вытачыў,
Матуля радзіла.
Шчасьлівуюды гадзінаю
Ў пялюшкі спавіла.

Спавівала мяне матачка
У шаўковы пялюшкі,
Каб заходзілі, заяжджалі
З чужой старанушкі.

Спавівала мяне матачка
У шаўковыя паскі,
Каб хадзілі ды кахалі
Маладыя Яські.

43. Ой, у полі пад вішанькаю...

(Ад Кацярыны Ошмянкі, 66 г.)

Ой у по-лі пад ві-шань-ка-ю - у

Ах мой Бо-жа-а пад ві-шань-ка-ю

Ой, у полі пад вішанькаю,
Ах, мой Божа, пад вішанькаю.

Там казачок забіты ляжыць,
Ах, мой Божа, забіты ляжыць.

Над ім конік вараны стаіць,
Ах, мой Божа, вараны стаіць.

Капыцейкам а зямліцу бье,
Ах, мой Божа, а зямліцу бье.

Свайму пану вады дастае,
Ах, мой Божа, вады дастае.

- Табе, коню, вады не дастаць,
Ах, мой Божа, вады не дастаць.

А мне маладому з-пад зямлі не устаць,
Ах, мой Божа, з-пад зямлі не устаць.

Бяжы, коню, да нова двара,
Ах, мой Божа, да нова двара.

Там це усгрэне старая ўдава,
Ах, мой Божа, старая ўдава.

Не скажы ты, што забіт ляжу,
Ах, мой Божа, што забіт ляжу.

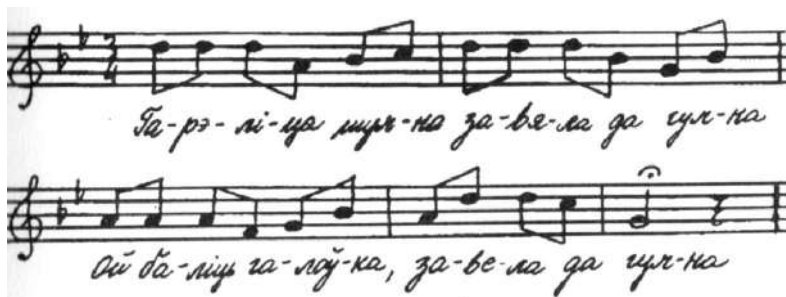
А скажы ты, што ў вайны служу,
Ах, мой Божа, у вайны служу.

У чыстым полі пры даліначцы,
Ах, мой Божа, пры даліначцы.

Выслужыў сабе магілачку,
Ах, мой Божа, сабе магілачку.

44. Гарэліца шумна...

(Ад Паўла Венско, 30 г.)

Гарэліца шумна
Завяла да гумна.
Ой, баліць галоўка,
Завяла да гумна.

А ў гумне старонкі
Поўныя саломкі.
Ой, баліць галоўка,
Поўныя саломкі

Я ў саломцы спала,
Нічога не дбала.
Ой, баліць галоўка,
Нічога не дбала.

Зяленае сена,
Яно міне зьела.
Ой, баліць галоўка,
Яно міне зьела.

45. Гора-ж маё, гора...

(Ад Аўдолі Гойкі, 18 г)

Handwritten musical notation for the song 'Гора-ж маё, гора...'. It consists of two staves of music in G major, 3/4 time. The first staff has a fermata over the first note. The lyrics are written below the notes.

Бо-раж ма-ё го-ра а я ўсё сьмяю-ся,

Бо я майму го-ру ды не пад-да-ю-ся

Гора-ж маё, гора,
А я ўсё сьмяюся,
Бо я майму гору,
Ды не паддаюся.

Гора-ж маё, гора,
Яшчэ горай будзе,
А хто-ж майму гору
Спагадаці будзе?

46. Гора-ж маё, гараванейка маё...

(Бяседная - ад Уладзіміра Мальца)

Handwritten musical notation for the song 'Гора-ж маё, гараванейка маё...'. It consists of three staves of music in G major, 3/4 time. The lyrics are written below the notes. There are first and second endings marked with 'V1' and 'V2'.

Бо-раж ма-ё па-ра-ва- - - - ней-

ка ма-ё, па-це-ра-ла кра-са-ва-

ней-ка сва-ё па-це-ра

I

Гора-ж маё, гараванейка маё,
Пацярала красаванейка сваё.*
Усё па чужых дый па людзях жывучы,
Дый старому і малому годзячы.
Ўсё старому і малому годзячы,

Нялюбому пасьцель белу сьцелючы.
Бадай тая пасьцель бела згарэла,
Як ты-ж мяне із дзявоцтва ізьвяла.

II

А як выйду на гулачку за сяло,
То ні ў кога агоньчыка ня відно.
А ў суседкі ды агоньчык гарыць,
Бо ў суседкі ды мой міленькі сядзіць.
Бо ў суседкі ды мой міленькі сядзіць,
А суседка усё няпраўду гаворыць.
"Чую, міла, злу славуныку на цібе,
Ходзяць, ходзяць кавалеры да цібе".
"Пастаў, мілы, варацейка ў раніцы,
То-й ня будуць кавалеры хадзілі".
* Што другі радок паўтараецца.

47. Памаленьку, паціхоньку...

(Ад Пятрука Саўраса 20 г.)

Handwritten musical score for the song "Памаленьку, паціхоньку...". The score is written on three staves in G major (one sharp) and 2/4 time. The lyrics are written in cursive below the notes.

На-ма-лень-ку, Па-ці-хонь-ку Ён а-гонь-чык раз-кла-де
Гнаў Сь-мон-ка са-ма-гонь-ку
да--- е і так са-бе пад-пя-вае
да-ве-дзя-ца па-- да

Памаленьку, паціхоньку
Гнаў Сымонка самагонку.
Ён агоньчык разкладае
І так сабе падпявае:
- Давядзецца пацягнуць!

І агоньчык разгарэўся,
Канец трубка задымеўся.
Палілася самагонка,
Весялейшы стаў Сымонка.
Ён скрапіўся, раз лыкнуў.

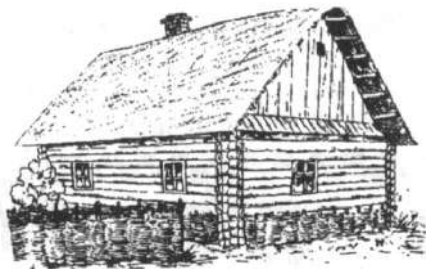
Ён скрапіўся, раз лыкнуўся,
І да тылу павярнуўся:
Стаіць з тылу паліцман.

Забірай, Сымон, рынштунак
І хадзі на пастарунак,
Будзем пісаць пратакол.

Сымон думаў, што та ліха,
Абыдзеца яму ціха,
Но з пятнаццатага году
Замяніў Сымон свабоду
На год месяцаў цюрмы.

Сколькі была там Сымонаў,
Мішкаў, Грышкаў і Антонаў,
Грышкаў, Мішкаў і Мацеяў,
Як-бы чорт іх там пасеяў,
Не адныя толькі мы.

За якую-ж мы пакуту
Будзем піць гэту агруту?
За якую-ж мы пакуту
Будзем піць гэту агруру
І ўсялякаю брыду?

48. Ой, пры даліне ды трава зелена

(Бяседная - ад Пятрука Семашкі)

Handwritten musical score for the song "Ой, пры даліне ды трава зелена". It consists of two staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat and a 4/4 time signature. The second staff is in alto clef with the same key signature and time signature. The lyrics are written in cursive below the notes.

Ой пры-да-лі-не ды тра-ва
дзе не ні вля-ну там чу-жа-
да-ле-ка
я ста-ра-ка

Ой, пры даліне ды трава зелена,
Дзе ні гляну, там чужая старана.
(Ой, дзе ні гляну, там трава зелена,
Дзе ні выйду, там чужая старана.)
- Ой, салавеечкі, браточкі мае,
Ці ня былі на маёй старане?
Ці ня плача ойцец, матка па мне?
- Ой, плачуць, плачуць, заліваюцца,
Штодзень госьця спадзеваюцца.

49. Ой, пайду я лугам, лугам...

(Бяседная - ад Гэлі Семашко 21 г.)

Handwritten musical score for the song "Ой, пайду я лугам, лугам...". It consists of three staves, all in treble clef with a key signature of one sharp and a 6/8 time signature. The lyrics are written in cursive below the notes.

Ой пай-ду я лу-гам, лу-гам;
Ой пай-ду я лу-гам, лу-гам, дзе мой міль-
са-рз лу-гам

Ой, пайду я лугам, лугам,*
Дзе мой мілы гарэ плугам.

- Што ты, мілы мой, думаеш,
Што сядзіш не размаўляеш?

Ён гарэ ды паглядае,
Што чарняву жонку мае.

- А я сяджу і думаю,
Што блугаю жонку маю.

Я чарнява радзілася,
Белявamu дасталася (судзілася).

- Браў ты мяне ў дзень, ня ў ночы,
Дзе-ж тады свае меў вочы?

Панясу яму я есьці,
Ці ня скажа ён мне сесьці.

Чаму ехаў ў ноч, ня у дзень,
Ня пытаўся добрых людзей?

Панясу яму я піці,
Ці ня будзе гаварыці.

Нашы людзі не татары,
Ўсю праўдуньку расказалі-б.

І наеўся і напіўся,
Сеў на плуг ды засмуціўся.

* *Кожны першы радок
паўтараецца.*

50. Каліна, каліначка...

(На вечарках - ад Марылі Семашко, 50 г.)

Ка-лі-на, ка-лі-нач-ка, ка-лі-на ма-я - а;
Ча-муж ты, ка-лі-нач-ка ра-на расьцьві-ла - а
ра-на расьцьві-ла

Каліна, каліначка,
Каліна мая -
Чаму-ж ты, каліначка*
Рана расьцьвіла?

Чаму-ж ты каліначка
Рана расьцьвіла,
Мяне маладзеньку
Замуж аддала?

Пашла-б да матулі,
Знаю: не дайду,
Папрасіла-б коніка,
Знаю: не дадуць.

- Матуля, матуля,
Матуля мая,
Якая там пташачка
Ў саду кукуе?

Зраблюся зязюляй,
Палячу у сад,
А ў вішнёвым садзіку
Буду кукаваць.

Самы старшы брацейка
Ўзяў стрэльбу страляць,
Самы млодшы брацейка
Кажэ пачакаць.

Ці ня ўчые матуля,
Праз сені йдучы,
Ці не ўчые сястрыца
Руту пелючы?

- Сыны мае, сыны,
Сыны сакалы,
Не бейце той пташачкі
З чужой стараны.

Ой, не ўчула сястрыца
Руту пелючы,
А учуў брацейка
Каня паючы.

Сярэдняшы брацейка
Служыць на вайне,
Ён жаласнай пташачкі
Нігды не забье.
** Апошнія два радкі
паўтараюцца.*

51. Дзяўчынулька, шуміць гай...
(Любоўная - абы калі, ад Марылі Сашко, 17 г.)

Взяў кн- нунь-ка шуміць гай, дзяў-чы- нунь
ка шуміць гай, лю-бі-ме-не, сэр-дэй-ка
не за-бі-вай; лю-бі-ме-не сэр-дэй-ка не за-бі-вай

- Дзяўчынунька, шуміць гай, *
Любі мяне, сэрдайка, не забывай.

- Няхай шуміць, хай гудзе,
А хто верне любіць, той сам прыдзе.

- Дзяўчынунька, адчыні,
Хоць ты маё сэрдайка развесялі.

- Я-й не буду адчыняць,
Бо захочаш ночаньку начавачь.

- Дзяўчынунька, адчыні!
Мы з табой праседзім да зары.

- Зышоў месяц і зара.
Аставайся міла здарова.

* *Кожны радок скрозь паўтараецца.*

52. Ад зары да зары...

(Бяседная - ад Дары Семашко, 17 г.)

The image shows a musical score for the song 'Ad Zary da Zary...'. It consists of two staves of music in 4/4 time. The melody is written in a simple, folk-like style. Below the first staff, the lyrics are written in a cursive, handwritten style: 'Ад зары - рос да зары лі-не за-луж ад-да-лі'. Below the second staff, the lyrics continue: 'лі-не за-луж ад-да-лі-і у чужую старану'.

Ад зары да зары
Міне замуж аддалі,
Міне замуж аддалі*
У чужую старану,

У чужую старану,
Ў нялюбую дружыну,
Самы сядуць вячэраці,
Я па воду іду.

Я па воду іду
І як пчолка гуду.
За частымі сьлёзунькамі
Я дарожкі не найду.

Наліла я вады
Палавіну вядра,
А другую палавіну
Я слязамі даліла.

Ой, нясу я воду
Ды прыслухіваю.
Маці сына раіць
Маладую жонку біць.

Ой, сыночку ты мой,
Чаму водкі ня пьеш,
Чаму водкі ня пьеш,
Маладой жонкі ня бьеш ?

Прынясла я вады
Ды ўзіраўся,
Што сваёй я сьвякровуныцы
Дый не спадабался.

А за што яе біць
Калі ўмее ўсё рабіць.
** Кожныя апошнія два радкі
паўтараюцца.*

53. Журба мая, журба...

(Ад Антося Семашкі, 55 г.)

Handwritten musical score for the song "Журба мая, журба...". The score consists of three staves of music written on a five-line staff with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is simple and folk-like. The lyrics are written in a cursive hand below the notes.

Журба ма-я, журба! а а! Ча-го жа-
жу-у-ры-ла? Мі-не ма-а-ла-а-а-до-
-ца, зь-бе-лых но-жак зьбі-ла

Журба мая, журба,
Чаго зажурыла^?
Міне маладога*
Зь белых ножак зьбіла.

Выпью я чарачку,
Выпью і другую -
Можа прызабуду
Журбу праклятую.

Пайду я ў карчомку,
Выпью я гарэлкі,
Выпью я чарачку,
Выпью і другую.

Прышоў я ў карчомку,
Гарэлка ні пьецца -
Журба праклятая
Каля сэрца ўецца.
** Апошнія два радкі
паўтараюцца.*

54. Ой, Марыля, Маруленька...
(Любоўная - ад Аўдолі Малец, 40 г.)

The image shows a musical score for a song. It consists of three staves of music in G major (one sharp) and 3/4 time. The lyrics are written in a cursive script below the notes. The first staff has the lyrics 'Ой Ма-ры- - - ля, Ма-ры-лень-ка!'. The second staff has 'я ўці-бе ўка-хаў-се-а а ты ні- - - не'. The third staff has 'ад-мо-ві-ла Яй не спа-дзе-ваў-се'.

- Ой, Марыля, Маруленька,
Я ў цібе ўкахаўся,
А ты-ж міне адмовіла,*
Я-й не спадзяваўся.

- Ні я табе адмовіла,
Адмовілі людзі,
Што з нашага каханейка
Нічога ня будзе.

Ой, ня было дый ня будзе
Ніякіх учынкаў -
Сінім вочкам адаспаньня,
Мыслям адпачынку.

* *Апошнія два радкі паўтараюцца.*

55. Зь зялёнага гаю казак выезджае...

(Талочная - ад Гэлі Семашко, 21 г.)

The image shows a musical score for a song. It consists of three staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The lyrics are written in a cursive script below the notes. The first staff has the lyrics 'Зь зя-лё-на-га га-ю ка-зак вы-ез-ж-а-е'. The second staff has 'дзя-...-е ха-ро-шу-ю дзяў-чы-ну-нь-ку'. The third staff has 'са-бе на-маў-ля-е'. There are repeat signs at the end of the second and third staves.

Зь зялёнага гаю казак выезджае,
Харошую дзяўчынуньку сабе намаўляе.
Хароша дзяўчына ды сінія вочы -
Не едзь, не едзь, казачэнька, проці цёмнай ночы.
Бо ночунька цёмна, дарожунька сьлізка,
Не едзь, не едзь казачэнька, бо дзяўчына блізка.

Хароша дзяўчына, ды з добрага роду,
Ўвяла, ўвяла каня ў стайню, ды йшчэ разсядлала.
"Калі ты жанаты, то едзь ты да хаты,
А калі ты не жанаты, жаніся са мною".
"Хоць я і жанаты, маю жонку, дзеці -
На харошу дзяўчынуньку люблю паглядзеці".

* Кожны другі радок паўтараецца.

56. Ці ты помніш, мая міла...
(Любоуная - ад Уладзіміра Мальца)

Ці ты помніш мая міла як цібе выклікаў
-каў це рад тва-- ой на-фа-го-
нак чорну сыцежку вытаптаў

- Ці ты помніш, мая міла,
Як цібе я выклікаў?
Цераз твой панадворачак*
Чорну сыцежку вытаптаў.

Расьці, расьці клён-дзярэўца,
Сама буду паліваць.
Вары маці, вячэраці,
А я пайду у сад гуляць.

- Тапчы, тапчы, мой міленькі -
Яшчэ шырай прыбярэ.
Я на тваёй дарожуньцы
Клён-дзярэўца пасаджу.

А я пайду у сад гуляць,
Шэры гусі заганяць.
Гыля, гыля, мае гусі,
Із паплаўца на дунай!

Гыля, гыля, мае гусі,
Із паплаўца на дунай.
Прашу цібе, мой міленькі,
Ты з другімі не гуляй.
* Аношнія два радкі паўтараюцца.

57. Ой, пад гаем, гаем...
(Галочная - ад Аўдолі Малец)

Handwritten musical notation for the song 'Ой, пад гаем, гаем...'. It consists of two staves of music in G major (one sharp) and 6/8 time. The first staff has a treble clef and a common time signature. The second staff has a treble clef and a repeat sign. The lyrics are written below the notes.

Ой, пад га-ем, га-ем, га-ем зе-ле-нань-кім
Там га-ра-ла дзяў-чы-нунь-ка во-лі-кам чар-нень-кім

Ой, пад гаем, гаем,
Гаем зелянькім -
Там гарала дзяўчынулька
Волікам чарненькім.

Гарала, гарала
На тры баразёнкі.
Пасеяла руту-мяту,
Ўсялякія зёлкі.

58. Ой, дрэмлю, дрэмлю...
(Пела на хрысьцінах Марыля Семашко.)

Handwritten musical notation for the song 'Ой, дрэмлю, дрэмлю...'. It consists of four staves of music in D minor (two flats) and 6/8 time. The first staff has a treble clef and a common time signature. The second and third staves have a treble clef and a repeat sign. The fourth staff has a treble clef and a double bar line. The lyrics are written below the notes.

Ой дрэ-млю, дрэ-млю бо я спаць ха-чу
Ой дзе-ту я ве-ло-бу-ю
на сьве-кроў-кі паш-ча-гунь-ку,
но-жа і-а там за-сць

Ой, дрэмлю, дрэмлю,
Бо я спаць хачу.
Ой, злажу-ж я галавуньку
На сьвякроўкі пасьцялюньку,
Можа я там засну.

Сьвякроўка ідзе,
Як вецер гудзе:
- Уставай, уставай, заспаляя!
Каб ты долі ні пазнала,
Ідзі карову падай!
(Не маё ты дзіця!)

А я ўстала, памысьляла,
Ды памысьляла мысьлюнькамі,
Ды заплакала сьлёзунькамі
Ўсё каровы доячы.

59. Зрада, здрада...

(Ад Гэлі Семашко. Пяецца на ноты "Ой, з-пад гаю...")

Зрада, здрада, мой міленькі, здрада.
Чаму ў цібе ня шчырая праўда?*

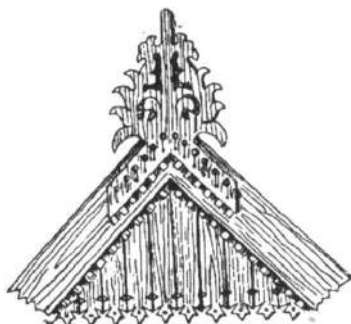
Ўчора казаў - буду шлюбаваци,
Дзись паехаў іншае шукаці.

Хоць абьездзіш ўсю Польшч і Ўкраіну,
То ня знойдзеш над міне дзяўчыну.

А хоць знойдзеш з коньмі ды з валамі,
То ня знойдзеш з чорнымі брывамаі.

А хоць знойдзеш з ліцейкам пякнейшым,
То ня знойдзеш з сэрдайкам вернейшым.

* *Кожны другі радок паўтараецца.*

60. Ці ўсе лугі ды пакошаны...

(Пяецца на ноты "Ні сама я жыта сеяла...", ад Уладзіміра Мальца)

Ці ўсе лугі ды пакошаны,	А у тае ды багатае
Ці ўсе сенажаці?	Волю паздыхаюць,
Пытаецца сын у мацеры,	А у беднай сіраціначкі
Каторую браці?	Бровы не зьліняюць.

- Ой, ці тую багатую -	А у тае багатае
Волю і каровы?	Бычкі і цялушкі
Ой, ці тую сіраціначку -	А у беднай сіраціначкі
Толькі чорны бровы?	Цыцкі як падушкі.

61. Салавейка дробненькі...

(Ад Валі Паварга, 18 г. - пяецца на ноты "Ой, ты думушка-дума")

Салавейка дробненькі,*
Галасок твой тоненькі.

Не прылятай да міне,
Не задавай жалю мне.

Не задавай жалю мне,
Бо ў чужой я старане.

Бо ў чужой я старане,
Без матулі, без радне.

* *Кожны першы радок паўтараецца.*

62. Каб, дай Божа, грыбы не радзілі...

(Ад Мані Салыга, 18 г., пяецца на ноты "Здрада, здрада")

Каб, дай Божа, грыбы не радзілі,
Каб дзяўчата па іх не хадзілі.*

Няхай ходзяць маладзіцы, бабы,
Не баяцца мужчынскае здрады.

Дзяўчынулька на грыбы хадзіла
І ў зялёным гаю заблудзіла.

Прыблудзіла к зялёнаму дубу
І думала - начаваці буду.

- Я-й думала - дубок зяляненькі,
Ажно стаіць жаўнер маладзенькі.

Жаўнерыку, ўчыні сваю волю
І вывядзі з блуду на дарогу.

- Ой, як вазьму я паўгарца піва,
То зраблю ўжо на ўвесь гаік дзіва.

А як вазьму паўпляшкі гарэлкі,
То спрабую, што за розум дзеўкі.

- Хоць я буду ўсю ночку хадзіці,
То не стану з дурнем гаварыці.
** Кожны другі радок паўтараецца.*

63. Вырасла калінка...

(Ад Гэлі Семашко)

- Вырасла калінка
Стоячы ў цянёчку.
Парадзіла мяне мама,
Няшчасную дочку.
І дала мне мая мама
Няшчасную долю.
Ой, пайдзі ты, мая доля,
Ды на луг папасіся,
Ды ад мяне маладзенькай,
Доля горка, адчапіся.
- Хоць пайду я, доля горка,
На луг папасуся,
Ад цябе я маладзенькай

Ды на век не адчаплюся.
- Ой, пайдзі ты, доля горка,
Хоць у студню утапіся,
Ад мяне ты маладзенькай,
Доля горка, адчапіся.
- Хоць пайду я, доля горка,
Ды у студню утаплюся,
Ад цябе я маладзенькай
Век не адчаплюся.
Бо як пойдзеш воду браці,
За вядзерэйка ўчаплюся,
Ад цябе я маладзенькай,
Век ні адчаплюся.

64. Баламуце, бойся Бога...

(Ад Ольгі Малец, 35 г.)

Баламуце, бойся Бога,
Ты багаты, а я ўбога.
Ты багаты, грошы маеш,
А мне млоду ашукаеш.
Ой, дзе гэта ты купаўся
Што так мне ты спадабаўся.

Ці ў барвінку, ці ў шалфее,
Як не віжу - сэрца млее.
За гарою двор бяленькі,
Там паехаў мой міленькі.
Як паехаў то-й не мае,
Маё сэрца памірае.

65. Ой, там на гасьцінцы карчомка стаяла...

(Ад Пятрука Семашкі)

Ой, там на гасьцінцы
Карчомка стаяла.

Прывязалі дзеўку
Да сасны касамі,

А у той карчомцы
Ды тры чужаземцы.

Запалілі сасну
Ад камля да верху.

Адзін чужаземец
На скрыпачцы грае,

Як сасна гарэла,
Дзеўка гаварыла.

Другі чужаземец
Піва налівае,

Стала гальлё падаць
Стала дзеўка плакаць.

Трэці чужаземец
Дзеўку намаўляе.

Хто ў лесе начуе,
Няхай голас чуе.

Намовілі дзеўку,
Красную паненку,

А хто дочкі мае,
Няхай наўчае.

Пасадзілі дзеўку
Ў высокую каляску

Няхай наўчае,
Гуляць не пускае.

І павезлі дзеўку
Палямі, лясамі,

Ў каго дочак восем,
Ды усім долі досі.

Я ў матулі адна,
Мая доля марна.

66. Сынok Васілёк...

(Ад Марылі Павайбы, 72 г., двор Лебёда)

Сынok Васілёк у гаечку заснуў,
Сынok Васілёк, што за сон прысьніў?
З правага боку панічок стаіць,
З левага боку шабелька ляжыць.
Сядай на каня, ступай да двара,
У нашым дварэ сталася бяда.
Прыехаў пад сад, сад мой не зелён,
Прыехаў пад двор, двор мой ня весёл.
Увайшоў у сені, ложа заслана,
Увайшоў у хату, жонка прыбрана.
У канцы галоўкі сьвечунькі гараць,
У канцы нажунек дзетанькі стаяць.
Сьвечачкі гараць, зажыгаюцца,
Дзетанькі плачуць, заліваюцца.
Ціха, дзетунькі, прывязу вам маму.
Табе, татачка, жоначка ў стужках,
А нам, сіроткам, мамачка ў сасновых дошках.
Табе, татачка, жонка ў вяночку,
А наша матачка ў жоўтым пясочку.
Ой ты, татачка, ляжаш з жаною,
А мы, сіроткі, зь немай сьцяною.

67. Зашумела зялёна дуброўка...

(Ад Аўдолі Малец)

Зашумела зялёна дуброўка,
Забалела Марылі галоўка.
- А хто-жа мне зелья дастане,
Той ў міне міленькім застане.
Адазваўся маладзенькі Ясь:
- Ёсьць ў міне тры коні на стайні,
То я табе зелейка дастаўлю.
Першы конік як лебедзь бяленькі,
Другі конік як воран чарненькі,
Трэці конік як дзятлік рабенькі.
Белым конем да мора даеду,
Чорным конем мора пераеду,
А рабенькім да зелья даеду.

Як стаў Ясенька ды зелья зьбіраці,
Стала над ім зязюля каваці:
"Кідай Ясю, зелейка зьбіраці,
Едзь Марылі вяселья спраўляці.
Ідзі, стань зь мячом пры дарозе,
Будуць ехаць Марыліны сваты.
Раз па каню, трэйчы па Марылі!
Ото-ж табе, Марыля, другое вяселья,
Было не слаць за мора па зельле".

68. Я ў нядзелю п'яна была
(Ад Пятрука Семашкі)

Я ў нядзелю п'яна была,
У панядзелак спала.
А ва ўторак снапоў сорак
Пшаніцы нажала.
Ў сераду вазіла,
Ў чацьвер малаціла,
У пятніцу веяла,
У суботу мерала,
А ў нядзелю прадала,
Усё да гроша прапіла.
Піла, піла гарэліцу,
Яшчэ піці буду.
Біла, біла свайго мужа,

Яшчэ біці буду.
Як парвала за чупрыну,
Кінула ў пярыну,
Ляжы, ляжы мілы муж,
А я пайду вазьму прут.
Пакуль прут я нашла,
Перасердзілася.
Я над сваім міленькім
Зміласердзілася.
- Дзякуй табе, міла,
Што ня многа біла.
Куплю табе гарнец мёду
І шкляначку піва.

69. Ой, там за ракою...
(Ад Пятрука Семашкі)

Ой, там за ракою
Чуба воду піла,
Шчасьліваю гадзіною
Жонка мужа біла.
Яна яго біла,
А ён яе модліў:
- Не бі, не бі, мая міла,
То я буду добры.
Як не будзеш біці,
Буду слугаваці,

Будзе чуба з яечком,
Буду пільнаваці.
- Ой, ты шэльма, ня слухаў
Майго прыказаньня,
Чуба яйко ізгубіла,
То-ж было-б сьнеданьне.
Пашоў мужык да двора
Жонку наказаці.
Прыказалі у двары
Жонку шанаваці.

70. Абешчаў мешчанін...

(Ад Пятрука Семашкі)

Абешчаў мешчанін
Мешчаначку ўзяці,
Яна яму адказала,
Што ня ўмее жаці.

- Я не жала ў свайго ойца
І ў цябе не буду.
Зрабі ў полі халадок,
Я ляжаці буду.

71. А калі-ж ты здохнеш, мой ты дзядок...

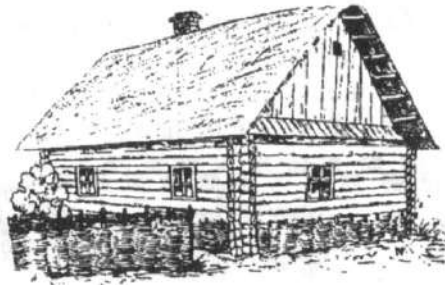
(Жартаўлівая, абы калі - ад Уладзіміра Мальца)

А калі-ж ты здохнеш, мой ты дзядок?
А калі-ж ты здохнеш, мой галубок?
У сераду, бабка, у сераду, любка,
У сераду, сівая галубка мая.

З кім я буду жыці, мой ты дзядок?
З кім я буду жыці, мой галубок?
Із дзeverам, бабка, із дзeverам, любка,
Із дзeverам, сівая галубка мая.

Мяне сабакі ўкусяць, мой ты дзядок,
Мяне сабакі ўкусяць, мой галубок.
Бараніся, бабка, бараніся, любка,
Бараніся, сівая галубка мая.

Чым мне бараніцца, мой ты дзядок?
Чым мне бараніцца, мой галубок?
Кіявочкам, бабка, кіявочкам, любка,
Кіявочкам, сівая галубка мая !

72. Раман ў гаю валы пасе...

(Ад Вінцука Ашмяны, 23 г.)

Раман ў гаю валы пасе,
Кацярына ваду нясе.
Раман валы пакідае,
Кацярыну даганяе.
"Раман, Раман, Раманіку,
Пусьці мяне да доміку.
Ёсьць у мяне злая маці -
Будзе біці і лаяці.
Будзе біці, і лаяці,
І шэльмаю называці".
"Дзе-ж ты, шэльма цягалася,
Ўжо вячэра зварылася".
"Цяпер мама прызнаюся,
Што з Раманам кахаюся.
Прызнаюся табе, мама -
Пакахала я Рамана.
Раман чорны, я белява -
Пажаніўшы, будзе пара.
Ён высокі, а я нізка,
Будзе ў нас фамілія блізка.
Ён багаты, а я бедна,
Будзе пара адпаведна."

ЗМЕСТ

Песні Атлантыды	3
Беларускія народныя песні Лідзкага павету...	7
Прадмова	9
1. Цёплыя вечары.	11
2. Баліць, баліць галованька.	12
3. Пусьці мне, мама, ў сад пагуляці...	13
4. Ой, даўно я, даўно ў матулі была	14
5. Ой, знаці, знаці...	16
6. Ой, каціліся тры калы з гары...	16
7. Прывыкайце, сінія вочкі, адныя начаваці...	18
8. Ой, пад гаем, гаем...	19
9. Па садочку хаджу...	20
10. Мае вочы чорныя...	20
11. Ходзіць туман...	21
12. Распускайся, сыры дубе...	22
13. А ўчора зь вячора...	23
14. Галуб на чарэшні...	24
15. Гдзе-ж ты, хмелю, зімаваў...	25
16. Ой, з-пад гаю конік выбягае...	26
17. І агонь гарыць...	28
18. Ой, вырасла крушынанька...	29
19. Ой, з-пад дуба...	30
20. Прыляцелі гусі...	31
21. Чаму, конік, вады ні пьеш...	32
22. Ой, збудую хату...	33
23. Мела матуля...	33
24. Ні сячы дуба...	34
25. Малада Марыля па гаю хадзіла...	35
26. Дубочак, дубочак, чаму не зялёны ?	36
27. Зашумела шум-дуброўка...	37
28. Ой, там каля броду.	38
29. За бор сонейка закацілася...	39
30. Ой, ты думушка-дума	40
31. Ой, умру я, умру...	41
32. Суха каліна, мокрая лужа...	41
33. Каб я тое гора знала...	42
34. Ой, у лузе каліна...	43
35. Ой, цяжанька на сэрдайку...	45

36. Ляцела зязюля...	46
37. У полі вярба...	47
38. Ой, вішанькі, чарэшанькі...	47
39. Ой, ляцелі гусанькі...	49
40. Цёмная ночка...	50
41. Ой, ты грушка мая...	51
42. Ні сама я жыта сеяла...	52
43. Ой, у полі пад вішанькаю...	53
44. Гарэліца шумна...	54
45. Гора-ж маё гора...	55
46. Гора-ж маё, гараванейка маё...	55
47. Памаленьку, паціхоньку...	56
48. Ой, пры даліне ды трава зелена...	58
49. Ой, пайду я лугам, лугам...	58
50. Каліна, каліначка...	59
51. Дзяўчынунька, шуміць гай...	60
52. Ад зары да зары...	61
53. Журба мая, журба...	62
54. Ой, Марыля, Маруленька...	63
55. Зь зялёхага гаю казак выежджае...	64
56. Ці ты помніш, мая міла...	65
57. Ой, пад гаем, гаем...	66
58. Ой, дрэмлю, дрэмлю...	66
59. Здрада, здрада...	67
60. Ці ўсе лугі ды пакошаны...	68
61. Салавейка дробненькі...	68
62. Каб, дай Божа, грыбы не радзілі...	68
63. Вырасла калінка...	69
64. Баламуце, бойся Бога...	70
65. Ой, там на гасыцінцы карчомка стаяла...	70
66. Сынok Васілёк...	71
67. Зашумела зялёна дуброўка...	71
68. Я ў нядзелю п'яна была...	72
69. Ой, там за ракою...	72
70. Абешчаў мешчанін...	73
71. А калі-ж ты здохнеш, мой ты дзядок...	73
72. Раман у гаю валы пасе...	74

У Управу Т-ва Беларускае Школы

У м.

Вуліца

Грамадзяне (вёскі, места, мястэчка)

Волясьці

Павету

Пошта

З А Я В А

Мы, ніжэйпадпісаныя, просім Управу залічыць нас у сабры Т-ва Беларускае Школы, выдаць нам саброўскія білеты і заложыць Гурток Т-ва Беларускае Школы у вёсцы воласьці

Часовым кіраўніком Гуртка просім назначыць грамадзяніна (імя і прозьвішча)

Сядзіба Гуртка будзе мясьціца ў хаце грамадзяніна

Пры гэтым абавязваемся выканаць усе вымаганьні статуту, пастановы агульнага сходу і Управы.

Зьмест § 12 статуту нам вядомы.

№	ПРОЗЬВІШЧА І ІМЯ	Уласнаручныя подпісы	Прафэсія	Век (у гадах - каляндэр 21 ліста)	Назоў вёскі або адрас
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					

(Праеўмаць момант на аўтарою)

У В А Г І: Для заснаваньня гуртка трэба не менш як 10 асоб.

І. Калі у сабе ўваходзіць грамадзяне розных вёсак, то прошуь кожнага прозьвішча трэба напісаць вёску, з якой бы назоўваць.

2. Імя, прозьвішча і адрас трэба пісаць выразна.

4. Жалчынкі могуць быць сабрамі Т. В. Ш. нароўні з мужчынамі.

Дадатковая Інструкцыя.

Дзея таго, што ў многіх месцах справу арганізацыі Гурткоў і бібліятэк-чытальняў Т-ва Беларускае Школы вядуць ня так, як трэба, палаем гэту інструкцыю, як дадатак і высвятленне да папярэдняй.

Абедзьвюма інструкцыямі кіравацца абавязкова.

- 1) Легалізацыя Гуртка.** Пасля арганізацыйнага сходу сяброў і выбару Управы Гуртка абавязкова праслаць у Галоўную Управу ў Вільні або ў месцовую Акружную (калі гэтакае ўжо заложана) копію пратаколу па далучанай форме, адначасна надаўчы адрасы сяброў Управы: Старшыні, Сакрэтара і Скарбініка і дакладным адрас Управы Гуртка (вёска і дом, дзе месціцца Гурток).
- 2) Зьмена Управы** Калі-б зайшла патрэба зьмяніць Управу Гуртка і выбраць на яе месца другую, то праводзіцца гэта на агульным сходзе сяброў, які Управа Гуртка павінна склікаць на жаданыя адной трэці часткі сяброў. Коіж пратаколу гэтага сходу трэба абавязкова праслаць у Галоўную Управу ці ў месцовую Акружную (калі такая ўжо заложана) надаўчы адначасна адрасы сябраў новае Управы.
- 3) Легалізацыя бібліятэкі-чытальні** У справе залегалізаваўня бібліятэкі-чытальні Таварыства трэба, каб асоба, выбраная на загадчыка, праслава ў Галоўную Управу „Освядчэньне“, якое мы далучым да заявы ў Старства аб залегалізаваўня бібліятэкі-чытальні ці Народнага Дому. Подпіс на „Освядчэньні“ трэба, каб быў завераны Патаграм ці Міравым Судзьдзёй.
Загадчык Народнага Дому, бібліятэкі-чытальні, а таксама сапраўдны сябра Гуртка і сябра Управы павінны мець поўныя 21 г. *). Асоба што маюць ад 18 да 21 г. могуць быць залічаны ў лік памагачых сяброў.
Узр „Освядчэньня“ і выписка з Дэкрэту аб складках друкаў і бібліятэка-чытальных пры гэтым далучаюцца.
Калі ў працягу 2-х тыдняў, ад дня пачаты заявы ня будзе адмоўнага адказу з боку Старасты, то бібліятэка будзе лічыцца залегалізаваўнай і можа адчыніцца фактычна.
- 5) Справа складак** Кнігі для бібліятэкі-чытальні Гуртка Т-ва Беларускае Школы можна выпісваць на тэтных варунках: трэцічная частка вартасці выпісаных кніг месіць быць заплачана адразу, а рэшта месіць быць заплачана хоць ратамі ня больш, як у працягу 3-ох месцаў, а калі на даўжэйшы час, то трэба выстаўляць экзэмпль.

УВАГА: Калі Гурток адразу будзе плаціць грошы за кніжкі для бібліятэкі-чытальні, то атрымае зніжку 20%; калі-ж вартасць кніг будзе выплачвацца ратамі, то ніякай зніжкі ня будзе.

З гэтага асна, што выгаднай купляць кніжкі часткамі і плаціць адразу. Адрас кнігарні: Wilno, Ostrobramska Nr. 1. Księgarnia Białoruska.

- 4) Выпіска кніг.** Па статуту трэба ўносіць сяброўскую складку на менш як 50 грошаў у месіць. З прычыны значных расходаў у арганізацыйным час у месцовую Акружную Управу пакуль што трэба высылать толькі палавіну сяброўскіх складак. Калі Акружная Управа яшчэ не заложана, то гэту палавіну трэба праслаць у Галоўную Управу, а рэшта пакінуць Гуртку.
- Папярэджаньне.** У справе арганізацыі і легалізацыі Гуртка і бібліятэкі-чытальні абавязкова трэба кіравацца інструкцыямі Галоўнае Управы. Найменшы ўхіл ад яе можа пацягнуць напрычэння і непажаданыя вынікі.

Калі Гурток ці бібліятэка заложыцца ня выпуніўшы ўсіх вымаганых урадавых распараджэньняў і фармальнасцяў, то яны будуць лічыцца нелегальнымі, а арганізатары іх будуць пацягнуты да адказнасці.

ГАЛ՚УЎНАЯ УПРАВА Т. Б. Ш.
Вільня, Сьв. Ганны 2-3.

*) Сябры павіненчы ўносіць складкі ня менш як па 2 зл. у год і рожніцца ад сапраўдных тым, што ня маюць права рашучага голасу і ня могуць быць выбраны у Уставы Т-ва.

"Цёплыя вечары... ды халодныя ранкі. Першы фестываль песеннага фальклору памяці Земавіта Фядэцкага". Выдавецкі дом Грамадскага аб'яднання "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны". Ліда., 2017. 88 с. На беларускай мове.

Гарнітура "Таймс". Друк афсетны. Фармат А-5.

наша СЛОВА

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года № 15 (1218) 15 КРАСАВІКА 2015 г.

Будучыня беларускай мовы хвалюе беларусаў

130 гадоў з дня нараджэння Сымона Рак-Міхайлоўскага

Сымон Аляксандравіч РАК-МІХАЙЛОЎСКІ (14 красавіка 1885, в. Маладзечуцкі, Віленская губерня, Віцебская губерня, Маладзечуцкі раён Мінскай губ., - 27 лістапада 1928, Мінск, НКВД). Народнае вобразнае Беларускае імя Калас, Сымон Міхайлавіч Сымон Рак-Міхайлоўскі С. Р., Р.-М., Сымон Р., Сымон Рак - беларускі дубошнік, гледац, нах, гімназичны афіцэр дзям. Сябр Рады БНР асобна Дружыца Беларэй, арганізатар і член ЦК Беларускай аўтаномна-радыкальнай групы ў 1908-1909 гадах у Маладзечуцкай вяснян-

Падпісны індэкс: 63865

Сайт газеты “Наша слова”

naszaslowa.by

